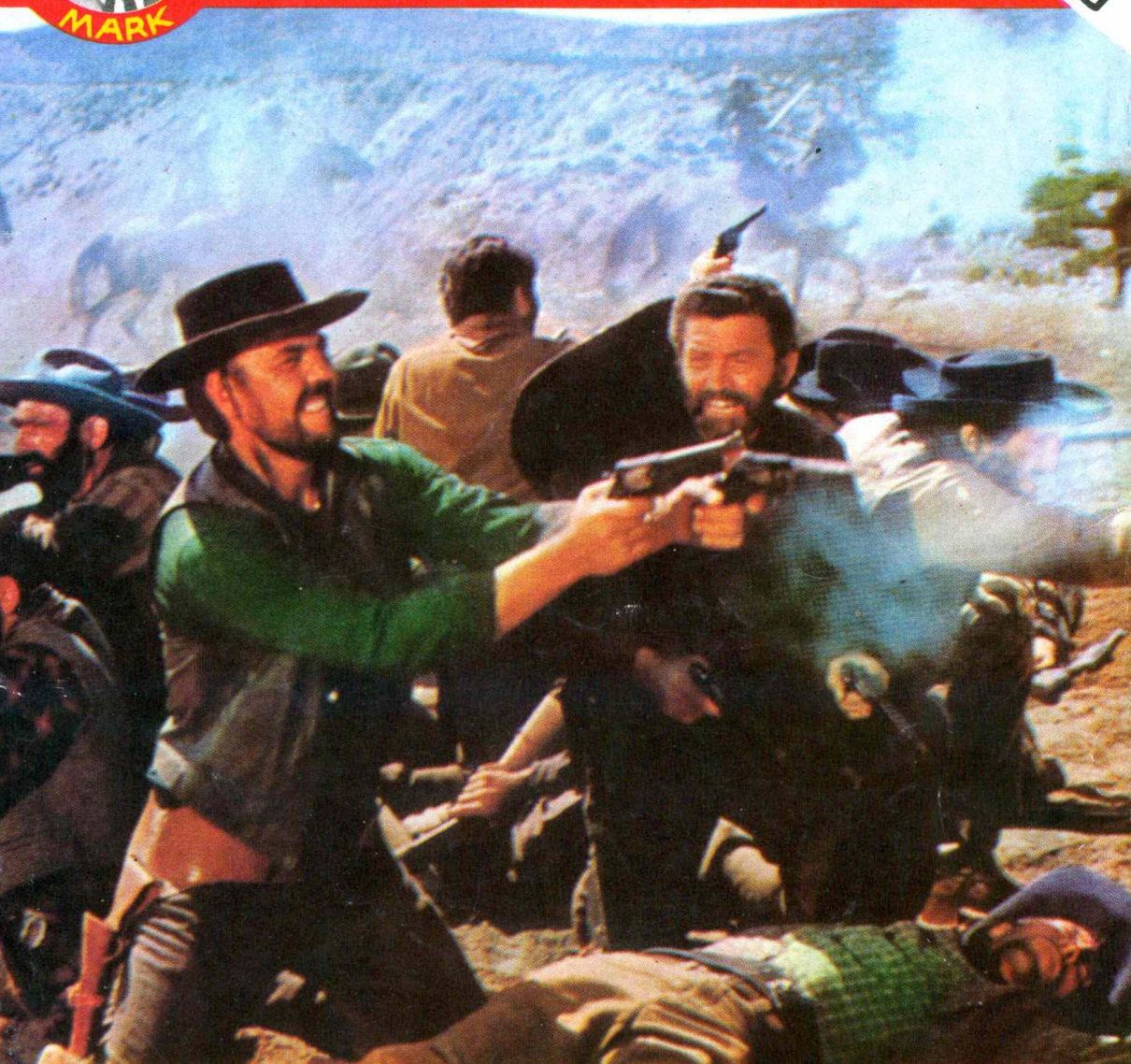

VAJAT ERP

DOK
HOLIDEJ

STRELE U PONOĆ

BROJ 80

CENA 2 DIN

VIKEND
ROMAN

Fred Velis je nestao !

Sedmi broj nove serije

„VIKEND ROMANA”

uzbudljive

**avanture čuvenog
detektiva**

LARI KENTA

cena pojedine sveske 2 dinara

**ČETRNAESTI BROJ
STRIPOTEKE „PANORAMA”**

PANORAMA

OD 1. AVGUSTA U NOVOJ OPREMI

STRELE U PONOĆ

Naslov originala:

WILLIAM MARK

SIE RITTEN NACH CARDIFF

Copyright 1970. by Martin Kelter Verlag

Strele u ponoć

Stigli su u ponoć. Njih petorica.

Napred je jahao Efraim Henesi. Bil O'Konor ga je sledio. Za njim su jahali Džoni Prasela i Čarli Kalovaj. Na kraju je bio Bil Ohajo.

Bili su to mračni tipovi, koji su dolazili sa zapada.

Cilj im je bio mali ranč u dolini reke Silverlon.

Bleda mesečeva svetlost obasjavala je tajanstveno predeo. Istočni vetar je urlikao i savijao visoke planinske borove kao da su mlade breze.

Jahači su sada bili na uzvišici sa koje su mogli da vide celu dolinu.

Henesi je zadržao konja.

Ostali su se zaustavili pored njega.

Pogledi ovih ljudi išli su za tokom reke, koja je svetlucala kao srebro i zaustavili se na mračnim zgradama Voker-ranča.

Bez reči i ukočenosti stajali su na brežuljku.

Onda Henesi podiže uzde i njegov konj otkasa. Ostali se rasuše u strelce. Iz bisaga su izvadili strele. Zauzeli su mesta, unapred određena za svakoga od njih, otvorili su flašice sa sirana-uljem i njime natopili gornju polovinu strele uvijenih u krpe. Onda su zapalili palidrvca. Za trenutak svetlost se pojavila na ravnomernim rastojanjima. Začuo se zvižduk, odjeknuo je tvrd udarac i cilj je bio podmuklo pogođen.

Jahači su stajali, okrenuti vetru. Vetar je plamene jezičke sa strela odneo na slamne krovove. Plavo-žuti plamenovi odmah su počeli da ližu visoko. Ponekad bi sami sebe gutali i ponovo se pojavljivali, veći i jači i proždrljivo gutali kućne stubove.

Uskoro zapucketa na pet zapaljenih mesta. Ta mesta su bila tako

dobro odabrana da je vetar u tren oka raširio vatru po celom ranču.

Petorica ljudi još uvek su stajali nepomično na svojim mestima a pogledi su im bili prikovani za ranč.

Plamen je lizao u visinu i nezasiťo gutao drvene delove kuće.

Bledocrvena svetlost treperila je na licima palikuća.

Začu se prvi vrisak kroz noć.

— Vatra!

Iz usta jednog deteta.

Prozori se širom otvoriše, odjeknu muški glas i vrisak neke žene.

Ali Voker-ranč bio je izgubljen pre nego što su se svi njegovi stanovnici probudili. Već se na jednoj strani rušio stub koji je držao krov, na drugoj boćni zid, ovde pomoćna zgrada i tamo krov nad tremom.

Jezivi krici mešali su se sa praskanjem pobesnelog požara.

Jedna žena je poginula ispod srušenog direkta upravo kada je pokušala da se skolni. Drugi direk srušio je čoveka i sahranio ga ispod sebe. Jedna mala devojćica plakala je nezadrživo. Stajala je na zapaljenom ulazu i čvrsto držala lutku.

Jedan mladić, koji je prvi opazio vatru, izjurio je iz kuće i povukao devojćicu sa sobom.

U tom trenutku podigoše u vis revolvere petorica palikuća.

Meci su šibali kroz požar da unište ono što vatra nije progutala.

Izgledalo je da će vatra sve unakoko uništiti, širila je oko sebe vrele talase koji su travu pokrivenu injem u trenu sasušili.

Tek tada su razbojnici pokušali da zauzdaju preplašene konje a onda ih poterali natrag.

Gore na uzvišici zadržali su ih još jednom i pogledali pakleni prizor koji su oni izazvali u dolini reke Silverlon.

Ugledali su konje kako preskaču ogradu korala i jure dalje kao i goveda koja su takođe napustila mesto požara, ali nisu videli ni jednog čoveka.

Ljudi su okrenuli konje i odjahali.

Dovjica jahaća, koji su jedan sat iza toga ugledali pred sobom osvetljenu dolinu, zadržali su konje i zagledali se u rumeno obojen južni horizont.

Vatra — reče jedan.

Drugi, koji je jahao šarća, klimnu glavom.

— Izgleda.

Oni su odjahali osvetljenom dolinom do jedne stene. Sa tog mesta mogli su videti, nadaleko preko nizije, iza jednog brežuljka u daljini, svetlocrvenu svetlost.

Jedan jahać uspravi se visoko u sedlu, gurnu sa čela crni plitak šešir i povuče napred na bedra oba teška 45 kalibarska revolvera.

Bio je to visok čovek sa markantnim licem. Na sebi je imao crno kožno odelo, sivu košulju i teksaške čizme sa visokim sarama, i srebrnim zvezdastim mamuzama.

Bio je to slavni maršal Vajat Erp iz Dodž Sitića.

Njegov pratilac bio je takođe vrlo visok čovek, odeven sav u crno sukno odelo, postavljeno krznom. Na njegovom aristokratskom licu istica-

le su se tvrde sokolove oči i lepo negovani brkovi.

I on je u opasaču imao dva teška četrdesetpet kalibarska revolvera sa poniklovanim metalnim delovima i sa drškama ukrašenim slonovačom.

To je bio Døk Holidej.

Njih dvojica su upravo dolazili iz Glenvud Springsa. Rasvetlili su slučaj kažnjenika Samuela Hajna. Tu su još jednom osetili moć velikog rančera i vlasnika banke Frederika Astora.

Čovek iz Misurija je nabrao obrve.

— Da se malo pozabavimo time.

Dok Holidej duboko uzdahnu.

— To je požar kao i svaki drugi, maršale, a mi inače ne idemo u tom pravcu.

— Znam.

— Čujte me, Vajat, još pre jednog sata bili smo jednodušni u mišljenju da je krajnje vreme da napustimo ovu prokletu pokrajinu.

— Da, to je tačno. Ali zar niste kazali da vam se Glenvud Springs mnogo dopada?

Maršal je poterao svog konja.

Džordžijanac ga je sledio.

— Da, rekao sam to. Siguran sam da ćemo jednom opet otići tamo. Ako ni zbog čega drugog ono da se još jednom pozdravimo sa našim „dragim priljateljem“ Astorom. Ali tamo dole, tamo gori...

— Baš zato!

— Što se mene tiče, samo sam rekao gori. Ali ako odemo tamo, kladim se da će nam to oduzeti mnogo vremena.

— Neće nam škoditi ako malo skrenemo s puta — zaključio čovek iz Misurija.

Džordžijanac se nasmeši.

— Sigurno ne. Mi imamo vremena a već je prošlo čitavih nedelju dana otkada sam vam izvadio poslednji metak. Uostalom, izgleda da je ovo vrlo lep predeo. Stvarno bi se trebalo malo više upoznati sa njim.

Sada su brzo poterali konje na jug, u susret vatri.

Kada su se našli desno od brežuljka, na mestu odakle je izvršena paljevina, doviknu maršal Holideju:

— Ranč! Vi ostanite s leve strane, a ja ću preći preko reke na drugu stranu!

Ali paklena jara, koju je unaokolo širilo žarište, onemogućavala je ovoj dvojici da priđu bliže.

Vajat Erp napravi polukrug iza porušenih kuća i opet se nađe pored Holideja.

— Tamo se više ništa ne miče.

Holidej se zagleda u žar i procedi:

— Da li su svi ljudi poginuli?

— Tako izgleda!

Čovek iz Misurija ućuta. Do njegovih ušiju dopro je šum.

— Jeste li čuli nešto?

— Pa...

Sada je i Džordžijanac čuo isti šum.

— Kao da je glas deteta.

Vajat skoči sa konja.

— Mora da dolazi iz udoline. Sa reke...

On baci svome pratiocu uzde i potrča dole na obalu.

Holidej izvadi jedan revolver iz futrole i pođe za maršalom, vodeći oba konja.

Vajat Erp je već bio na obali.

— Helo!

Stigao je i Holidej. Sjahao je, ostavio konje i sišao do vode.

— Po mom mišljenju mora da je glas dolazio iz onog žbunja — prošapta on.

Vajat klimnu glavom.

— Ja ću preći reku, a vi pazite ovde.

— Možda je voda budoka — opomenu ga Holidej.

Ali maršal je već bio na jednoj steni, koja je virila iz vode.

Pucketanje vatre nadjačalo je tihi šum, koji je on stvarao idući potokom, koji mu je bio samo do kolena.

Holidej je bio pognut na zemlji, sa oba revolvera u rukama i budno je motrio okolinu slabo osvetljenu mesečevom svetlošću i plamenom koji se s vremena na vreme dizao u vis.

Čovek iz Misurija je stigao s one strane potoka. Ovde je obala bila viša i nije mogao ništa da vidi preko nje.

Rukama su uhvatio za vlažnu, ledenu travu, zagrabilo u mokru zemlju i polako se podigao.

Ali stečeno iskustvo ga je nateralo na opreznost. Desnom rukom skinuo je šešir i stavio ga na dugačku dršku revolvera, koji je izvukao iz leve futrole. Podigao je šešir, koji se sada mogao dobro videti.

Tek što je to uradio, začu se zvižduk i njegov šešir bi odbačen sa drške revolvera. Vajatu je uspelo da ga uhvati, a iza njega pljusnu u vodu jedan težak kamen.

— Hej! Ko se to baca kamenom?
— začu se glas Dok Holideja sa

druge obale, i odmah zatim kvrkavanje oroza njegovih revolvera. — Uspužite se, Vajat. Ja sam primetio tamo nešto belo i držim to na nišanu.

— Ne! Stanite! U pomoć! — odjeknuo je uplašeni dečjački glas. — Pomoć! Ja... ja sam mislio da su oni... Molim vas ja... ja...

Vajat se u jednom skoku našao na obali a u drugom već bio je pored grma.

— Izađi, dečko!

Dečko je ječeći izašao iz grma i stao drhteći pred čoveka iz Misurija.

— Jesi li sam?

Dečko klimnu glavom.

— A...ostali?

Na to pitanje dečko, koji je imao oko dvaneest godina, podiže glavu i suznih očiju pogleda izgorele zgrade ranča.

— Ostali...? — ote se jedva čujno sa njegovih usana.

— Ti si sam pobegao ovamo?

— Ne! — dopro je jedan treperav glas.

Čovek iz Misurija se odmah baci u jedno udubljenje na zemlji, ali kada je razaznao da je to glas neke devojčice, ponovo se podiže.

— Dakle, nisi sam, Džoni.

— Džimi!

— Ko je s tobom?

— Moja sestra Ani..

— A šta je sa ostalima?

Dečko podiže ramena i zamuca:

— Tamo se više ništa ne miče. Čuo sam krike ujaka Mata i majke takođe. Oni su... oni su sigurno mrtvi. Inače bi nas našli ovde.

— Ko je još bio u kući?

Niko.

— Otac?

— On nije bio na ranču.

Dečko se celo vreme savlađivao ali sada je počeo glasno da plače i devojčica sa njim.

— Moja majka je mrtva!

— Mama! — dozivala je devojčica i nije dozvoljavala da je stranac izvuče iz grma.

— Hajde, Džimi, izvuci tvoju sestru napolje.

Dečko odmahnu glavom.

— Ne, ser. Ona će ostati tu.

— Zašto?

— Jer je otac rekao da moram da pazim na Ani kada on nije ovde — odgovori dečak i opet zaplaka.

Čovek iz Misurija ga uhvati za ruku.

— Slušaj, Džimi, strašno je to što se dogodilo. Ali ništa se neće izmeniti ako plačeš. Pomozi mi da izvučem Ani.

— Ne, ona mora ovde da ostane — kroz jecaj odgovori dečak.

— Reci mi zašto?

— Jer sam joj ja naredio.

Iza maršalovih leđa pojavi se Džordžijanac.

— Dođi, dečko, budi razuman — pokušao je i on da utiče na Džima.

— Tvoja sestra će umreti ako se ti ne pobrineš da se izvuče iz vlažnog i hladnog grma.

— Ne, ona ne sme da umre. Ja sam se zarekao mom ocu, da ću je uvek štititi...

— Momče, navući će upalu pluća na ovoj noćnoj svežini, ako je tako slabo obučena kao ti.

— Ona... je... u spavaćici — odgovori dečak.

Vajat Erp zatvori oči i baci se u gusto, bodljikavo šiblje, zgrabi devojčicu koja je cikala i izvuče je napolje.

Oba deteta plakala su nezadrživo.

— Ne, ona ne sme da umre — uzviknu Džimi. — Ona mora da živi. Zato je i trebalo da ostane sakrivena. Ljudi su čekali da vide da smo svi mrtvi. Pucali su...

Holidej kleknu pored male devojčice, stavi joj svoj džepni sat na uvo i navi ga da joj tiho zvoni.

Devojčica se postepeno smirivala i osluškivala ravnomerno otkućavanje Holidejevog časovnika.

Za to vreme maršal je nastojao da od dečka dozna što više o događaju.

— Jesi li video te ljude, Džimi?

— Da... prvo sam mislio da će se vratiti.

— Mi ne pripadamo toj družini Džimi!

— Ne! — Dečko zavrte glavom i počeo opet grčevito da plače. — Ne, znam sada kad mogu da vidim vaše lice. Znam da ne pripadate onoj pehorici strašnih ljudi.

— Gde si ih video?

— Preko! — reče i pokaza drhtavom rukom preko potoka, u pravcu dvorišta ranča.

— Tamo su stajali, ser. Jedan pored drugoga.

— Zar nisu bili na konjima?

— Jesu, bili su u sedlima i posmatrali ranč koji je goreo. Kada je ujak Mat uzviknuo, jedan od njih se nasmejao, a kada je majka počela da doziva u pomoć...

— Dođi, Džime idemo do naših konja — reče maršal i uze maloga u naručje, pa pođe za Holidejom,

koji je sa devojčicom na rukama već prelazio potok.

Dok Holidej je odneo devojčicu do šarca i popeo je na konja, a onda je i sam uzjahao. Uzeo je promrzlu devojčicu na levu ruku u umotao je u ćebe koje je izvukao iz zavežljaja na sedlu.

— Tako, sada će biti sve u redu, mala Ani — reče i osvrnu se da vidi gde je maršal.

Ovaj mu dade jedan znak.

Holidej klimnu glavom i odjaha lagano preko brežuljka prema prostranoj preriji.

Vajat Erp je sa dečkom krenuo prema obali. Dok je izvlačio ćebe iz zavežljaja i ogrtao dečaka obratio mu se ponovo:

— Neću da te mučim pitanjima. Ali još nešto treba da mi kažeš: kuda su odjahali ti ljudi?

— Za Kardif — drhtavim glasom odgovori dečak.

— Za Kardif?! — ponovi maršal iznenađeno. — Odakle ti to znaš?

— Odjahali su uz brdo a to je put za Kardif.

Sada su i maršal i Džimi uzjahali. Vranac ih ponese prema preriji. Ubrzo je Vajat Erp stigao Džordžijanca.

— Jahaćemo na severozapad, Dok.

— Kuda? — upita Holidej.

— Na severozapad.

— Ali tamo leži Kardif!

— Tačno — prekide ga Vajat — baš tamo idemo.

Svitalo je kada su stigli u grad. Deca su zaspala u naručju, premorena i iscrpljena.

Dečko se sada probudio i osvrnuo oko sebe.

— Mi smo u Kardifu!

— Da. Reci mi, Džimi da li imate ovde poznanike ili prijatelje tvoga oca?

Dečko je odmahnuo glavom.

— Ne, ovde poznajemo samo... ovde živi tetka Amali, ali ona nas ne voli i ...ne... ona je... zato što je stara ona nas uvek grdi kada dođemo.

— Gde stanuje ona?

— Tamo, u onoj ulici.

Vajat je zadržao konja u sporednoj ulici.

Džimi je pokazao jednu malu uzanu kuću.

— Tu stanuje tetka Amali, ser.

Vajat uze ruku dečaka i spusti je na jabuku sedla.

— Drži se čvrsto, Džimi!

Onda je sjahao, otišao do kuće i zakucao na zatvoren prozor.

Niko se nije pojavio.

Džimi je doviknuo:

— Ser, tetka Amali ne čuje dobro.

Vajat ode do dvorišne kapije. Ona nije bila zaključana. Maršal je otvorio i mahnu Holideju.

Džordžijanac potera konja u dvorište a za njim pođe i maršalov konj.

— Prvo treba skloniti decu sa ulice reče maršal i prihvati zaspalu devojčicu iz ruku Džordžijanca.

Džimi kliznu sa vranca i potrča prema kući. Vrata nisu bila zaključana i on utrča u kuću. Posle nekoliko trenutaka začu se uplašeni glas stare žene.

— Ne — vikala je ona — to ne može da bude istina! To ne može da bude istina!

Maršal i Dok pogledali su devoj-

čicu koja je spavala u Vajatovom naručju.

Pojavio se Džimi.

— Ona će odmah doći — reče on plačnim glasom.

Amali Voker bila je polusestra rančera Gordona Vokera. Iako je dečaka dočekala suvo, bila je to dobra žena. Preneraženo je stajala na pragu kuće i gledala ova dva čovaka a onda je pružila ruke prema svojoj bratanići.

Čovek iz Misurija joj priđe i pruži devojčicu.

— Jadni crvić... jadni crvić...! — promrmlja starica i podiže pogled na maršala i Džordžijanca. — To ne mogu da verujem. Molim vas, recite da to nije istina.

— Da li možemo da uđemo u kuću na jedan časak samo — upita maršal.

— Da, molim vas, uđite.

Seli su u kuhinju i čekali dok žena smesti decu u krevet.

Posle desetak minuta pojavila se uzdišući.

— Naložiću vatru da se ugrijete.

— Nije potrebno, madam. Nećemo se dugo zadržati.

Amali Voker priđe stolu. Levu ruku je pritiskala na srce i stenjala.

— Još ne mogu da poverujem u to. Liz i njen brat mora da su se namučili. To je strašno! Kako se to dogodilo? Džimi je pomenuo da ih je bilo petoro...

— Mi smo došli kada je ranč već bio izgoreo, madam — objasni joj maršal. — Ono što znamo, doznali smo od dečaka. Da li je rančer imao neprijatelje u okolini?

— Neprijatelj? Ja ne znam.

Stvarno ne znam. Gordon je tih, marljiv čovek koji živi samo za svoju porodicu.

— Da li znate kuda je odjahao — raspitivao se maršal.

— U Santa Fe.

— Tako daleko.

— Hteo je da potraži Džemsa Hataveja.

— Hataveja? — upita maršal iznenađen. — Sudiju Hataveja?

— Da. Poznajete ga?

— Poznajem. Džems Hatavej je glavni sudija za srednji zapad.

— Znači, poznajete ga, mister...

— Moje ime je Erp a moj pratilac zove se Holidej.

Žena je bila suviše uzbuđena da bi obratila pažnju na imena ove dvojice.

— Da, on je slavni sudija i moj brat ga je upoznao još na brodu. Mi smo Englezi, treba da znate, mister Erp. Mister Hatavej je... — takođe Englez — upade joj u reč Vajat — znam ja.

— Bili smo na brodu „Kraljica Viktorija” i naši roditelji su se sprijateljili sa Hatavejevima. Gordon i Džems su se igrali na palubi. Tada su bili još deca. Ja... ja sam pazila na njih. — Ona povuče pramen sede kose sa čela. — Ah, bolje bi bilo da smo ostali u Liverpulu. Nije to bio dobar život u koji nas je nosio brod. U Bostonu smo izgubili iz vida Hatavejove. Oni su bili seljaci kao i mi, i iz Esekse odakle smo i mi. Verovatno su ostali u blizini obale, dok su naši roditelji nastavili za Kentaki, a odatle za Kanzas. Kod Kemp Davidsona doživeli smo napad Indijanaca i maj-

ka je bila smrtno pogođena strelom. Smrt naše majke je na oca tako do-
lovala da više za njega nije bilo ži-
vota iako ju je nadživeo trideset go-
dina. Sela oko Kemp Davidsona bi-
la su stalno meta Indijanaca, pa je
otac zato krenuo dalje. Išao je sve
dalje na zapad, kao i ostali iselje-
nici — sve do one nesrećne doline
gde ste kod ruševina ranča našli
decu.

U kuhinji zavlada tišina.

Posle nekoliko trenutaka reče
maršal.

— Vi ne znate šta hoće rančer od
sudije Hataveja?

— Ne, to ne znam.

— Vi ne poznajete nikoga ko bi ga
toliko mrzeo da bi mogao ovako ne-
što da mu učini?

— Ne, ja... čekajte! Neprijatelja
ovde ima svako. Tu su Godefrevi,
naši susedi. Njihov ranč leži sedam-
naest milja zapadno od naše doline,
ali ne, Džon Godefrej... ne, on je-
ste tvrda glava ali nikada ne bi do-
pustio da njegovi momci podmetnu
vatra.

— I ko još?

— Olbenijevi? Ne, oni su propo-
vednici i oni ne bi podmetnuli po-
žar pa da su puni mržnje. Ali Ar-
tur Kampendonk, njemu bi se moglo
tako nešto pripisati. — Ona prede
rukom preko čela i zavrte glavom.
— Ne, ne, to je ludost. Kampendonk
je egoista, bezobziran odgajivač sto-
ke, a bezobziran je i prema ljudima,
ali on nije ništa drugačiji nego ve-
ćina ljudi njegovog kova. Palikuća
i ubica on nije. Možda je Nemač po-
ludeo.

— Ko?

— Hari Kramer. On je došao pre
četvrt veka ovamo i sigurno nije pet
reči izmenio sa nekim iz pokrajine.
Radio je, ne dižući glavu, mračno
zadubljen u posao. On odgaja ne-
mačke vučjake, ima malo stado, iz
tvrde zemlje vadi krompir i drži ko-
koške. Ne, ne, nikada taj čutljivi
čovek ne bi tako nešto učinio! Jed-
nom je iščupao golim rukama našeg
malog psa iz kandži pume i borio
se s njom dok mu nisu pritekli u
pomoć njegovi psi. Ne, nikada Ne-
mač to ne bi uradio.

Ona je govorila još čitav sat i na-
vela imena još nekolicine ljudi za
koje je mogla ponešto da ispriča, ali
se iz tih priča samo moglo zaključiti
kako se živelo na toj nemilosrdnoj
zemlji.

Najednom uhvati se za glavu i re-
če:

— Valjda to nisu bili „Vandali“? —

— Ona postade mrtvački bleđa i po-
novno se uhvati za srce. — „Vandali“,
koji su mu život zagorčali! Banditi
sa onog propalog ranča, ti đavoli
mora da su to učinili.

Ona je najednom počela da se sme-
je tako histerično da je maršal ose-
tio na leđima ledene žmarce i brzo
pogledao Džordžijanča.

Ženin smeh se naglo prekinuo.
Stajala je pored stola, razrogačenih
očiju, napred ispruženih ruku i ot-
vorenih usta.

— Mora da su to „Vandali“ bili.
Oni su spalili Lizu. Lepu Lizu. I
Kramerove pse i Olbenijeve ovce!
Naše ovce...

Ponovo odjeknu njen kreštav
smeh. Ona se spustila na jednu sto-
licu i učuta.

. Dok Holidej je ustao i prišao joj. Maršal je otišao do prozora i pogledao u dvorište u kojem je dnevna svetlost smenjivala noćne senke pa su se već svi predmeti razaznavali. Staro bure sa zardalim obručima i zamrznutom slavinom. Bunar ograđen kamenom i drvene cepanice uz natrulelu šupu.

Januarska noć je na tu sliku siromaštva dodala još i bezbojnost mraza tako da je sve izgledalo još turobnije i siromašnije.

Malo drvo pored bunara ličilo je na prevrnutu metlu od šiblja.

Kako li ovde izgleda osvjetljenje majskog dana?

Glas žene trže maršala iz njegovog razmišljanja.

— Ja... ja sam radi njih otišla sa ranča. Zato što ju je on uzeo... lepu Liz... ha!

Posle ovih reči žena je vrisnula tako glasno da se maršal uznemireno okrenuo.

Holidej je pokušao da je umiri.

— Lezite, mis Voker — reče joj on. — Vi treba da spavate.

Kada su izašli, upita maršal Doka Holideja:

— Je li to bio samo šok?

— Mislite da je šenula?

— Teško je tako nešto tvrditi. Ja pre mogu da konstatujem bolest srca ili stomaka kod čoveka koji izgleda zdrav nego duševne poremećaje kod bolesne osobe koja ne trpi stalno od istih.

— Ona je delovala sasvim normalno sve dok se nije uzbudila i preplašila.

— Tačno. Ali mnogi duševni bolesnici deluju često kao zdravi ako

ih ne poznajemo. Ali isto može biti i to da ju je ova strašna vest tako uplašila da su se sve nervne ćelije u mozgu jednostavno blokirale.

Maršal je poterao vranca na ulicu.

Holidej zatvori kapiju i baci se u sedlo.

— Kuda?

— Do susedne konjušnice.

— Ona je tu odmah na uglu — složi se Džordžijanac.

— Primetio sam je već. Bilo bi dobro kada bi samo jednog konja ostavili.

— Ostaviću ja svoga — reče Holidej i odjaha.

Kada se posle nekoliko minuta vratio do svog pratioca i zatekao ga u glavnoj ulici obavestio ga je o onom što je video:

— Sasvim mala prostorija. Tri konja potpuno suva i nisu ni u kom slučaju noćas jahali. Čovek je odmah izašao i ostavio je na mene dobar utisak. Pored konjušnice ima jednu sobicu jer on nije mogao da živi samo u štali.

— Druga konjušnica je preko puta. Odmah ću se vratiti — reče maršal. Pošto se maršal nije vratio nakon pet minuta, Holidej odluči da pođe za Vajatom.

Vajat je ujahao u uzano dvorište i zakucao drškom revolvera na metalni trougao koji je visio pored ulaza u staju.

Jasan metalni zvuk odjeknuo je dvorištem i ubrzo se iza jednog prozora upalila lampa.

Maršal začu lak šum iza leđa. On se okreće i uspe za dlaku da izbegne direktan udarac koji je bio

njemu upućen. Komad gvožđa ga pogodi u levo rame. Izgledalo je da će mu otkinuti ruku sa kolikim je besom udarac bio izveden.

Maršal ugleda pred sobom crnca džinovskog rasta, koji ponovo podiže ruku. Ali udarac nije uspeo da ponovi jer ga preduhitri maršalova desnica sa dva udarca u stomak.

Crnac se stropošta.

Iz kuće izlete jedan bosonogi čovek, baci se na stranca koji je oborio crnca i pokuša da ga svali sa konja.

Uprkos jakom bolu u ramenu čovek iz Misurija munjevito sruši novog napadača na zaleđenju zemlju.

Od svega toga Džordžijanac nije mogao ništa da čuje pošto su baš tada glavnom ulicom polako prolazila kola sa gvozdenim točkovima.

Crnac je došao sebi i ponovo navali.

Vajat je mogao da se bori samo jednom rukom. Ali crnac nije izdržao udarac desnicom koji mu je maršal plasirao u predeo srca i on se zaljulja a onda stropošta kao pokošeni.

Ali on ponovo skoči na noge i ustremi se na maršala.

Vajat varkom tela uzmaknu u stranu i ivicom dlana snažno udari crnca između uha i ramena.

Crnac ponovo pade.

U istom trenutku maršal oseti strašan udarac po glavi, koji mu je bio zadat s leđa. On zatetura u stranu i napola omamljen razmahnu rukom unazad i pogodi mladog čoveka, koji ga je tako podmuklo napao, tačno u jetru.

Momak zaječa, posrnu i uhvati se

rukama za drveni stub koji se nalazio pored ulaza u staju.

Vajat Erp se spusti pored pojila za konje i osloni glavu na desnu ruku. Bio je iscrpljen.

Čovek koji je izašao iz kuće i požurio da pomogne crncu bio je vlasnik konjušnice. On se prvi povratio. Uspravio se a u ruci mu se stvorio revolver.

— Tako, prikane, imamo te — prasnu on još uvek teško dišući.

Crnac je ponovo bio na nogama.

Samo mladić, koji je za udarac sa leđa dobio jedan u jetru, držao se još uvek kao skamenjen za drveni stub.

— Donesi konopac, Džoj! — naredi crncu vlasnik konjušnice Oven Limp.

Džoj otetura nesigurnim korakom u staju i ubrzo se vrati sa konopcem.

— Tako, bratac, sada ćemo te srediti — mrmljao je Limp razmahujući revolverom.

Vajat je bio miran. Misli su mu se razbistravale a snaga ponovo vraćala.

Čovek sa koltom stajao je oko dva jarda od njega.

„Moram ga udariti vrhom čizme tačno u ruku koja drži revolver“, — prođe mu kroz glavu! — „Ali nije još čas. Moram da skupim snagu i da čekam da mi se sasvim razbistri glava!“

Vajat je još uvek bio oslonjen na ivicu pojila sa spuštrenom glavom i nepomičan kao da je omamljen.

— Veži ga dobro, Džoj, a onda ćemo svršiti s njim! — reče još jednom vlasnik konjušarnice.

— Smem li da posmatram? —
odjeknu oštar glas sa zadnjeg ulaza
u dvorište.

Tri čoveka stajala su kao pri-
kovana, toliko su se uplašili.

Čovek iz Misurija podiže visoko
desnu nogu.

Revolver je izleteo iz ruke Ovena
Limpa. Čovek kriknu od bola i ok-
rete se, a i druga dvojica takođe.

Na kapiji dvorišta stajao je vi-
sok štranac u crnom, poludugom
kaputu, beloj košulji sa riševima i
sa crnim šeširom na glavi.

Ovi ljudi nisu znali da je upravo
spustio u futrolu svoja dva revol-
vera obložena slonovačom.

— Prokletstvo, šta vi hoćete? —
upita Limp mrzovoljno.

— Rekao sam. Hteo sam da po-
smatram. Ali sada su se stvari iz-
menile. Dobro je tako.

Bio je to Dok Holidej. On se pri-
bliži maršalu i stade pored njega.

— Mislio sam da bi jednom tre-
balo da posmatram, maršale. Tra-
jalo je dosta dugo, maršale.

— Maršal? — promuća Limp
zbunjen. — On je maršal?

— Ako vam je to pravo, samo
ako vam je pravo, mister — odgo-
vori podrugljivo Džordžijanac.

Limp se zgrči lice od bola. Uda-
rac nogom ga je još boleo ali još
više onaj rukom u rame, uz sam
vrat.

— Maršal! Nebesa, on udara kao
maljem. Da ga Džanko nije udario
s leđa cepanicom po glavi, mi bi-
smo se loše proveli.

Holidej se zajedljivo smeškao.

— I ovako ste loše prošli! Eno
tamo leži vaša pucaljka, mister.

Šta mislite, kako bi tek brzo mar-
šal završio ovaj bučni deo minule
borbe. Je li sve u redu, maršale?

Vajat klimnu glavom. Pri tom
mu je u glavi bučalo kao da mu se
na nju sručilo čitavo stablo. Ruka
kao da mu je bila oduzeta, toliko ga
je snažno crnac udario gvoždem.

Maršal se uspravi i pogleda
mračno vlasnika staje.

— Šta treba da znači ova glu-
post?

Limp se nakašlja oklevajući sa
odgovorom.

— Mi smo mislili... mislili smo
da ste konjokradica. Noćas nam je
ukraden jedan konj. Neka đavo od-
nese lopova! To je treći konj za ne-
delju dana!

— A tako! Oprezni crnac je po-
mislio, dakle, da lopov sada dolazi
u rano jutro sa sopstvenim konjem,
ulazi u dvorište, udara u metalni
trougao da bi alarmirao kuću i ce-
lu okolinu a onda mirno ukrao ko-
nja.

Limp progunda:

— Gvozdeni trougao je tu postav-
ljen, mister, da bi Džoj udarao u
njega ako šta primeti!

Maršal zavrte glavom.

— Meni izgleda da vaša odbrana
od bandita nije baš najbolja, čove-
če.

Vlasnik staje trljao je ruke.

— Da, slažem se. Žao mi je, mar-
šale.

— No, dobro — reče maršal i od-
mahnu rukom. — Mogu li mog
konja da sklonim kod vas?

— Skloniti, u svako doba — uz-
viknuo je crnac kežeći se. Izgledalo
je da je brzo svario onaj težak uda-

rac. — Uvek skloniti konje, mister maršal. Sve skloniti, ništa uzeti! Ha, ha, ha! — On se smejao kao gorila.

— Ima zdrave zube — dobaci Džordžijanac s podsmehom.

— Dakle, vama je prošle noći ukraden jedan konj? — obrati se maršal ponovo Ovenu Limpu.

— Da, jedan sivač, odlična životinja. Brat bratu vredeo je četrdeset dolara. Dava neka odnese...

— Kada ste primetili krađu?

— Kad me je Džoj probudio... Hteo sam da kažem da je došao kad je konj već bio ukraden. On je spavao u sobi iznad senare i čuo je kada su zaškripala zadnja vrata.

Vajat se obrati crncu:

— Kad je to bilo otprilike?

Crnac je micao svoje snažne vilice.

— Duboko noć... tri sata, ali moglo biti i dva... ili pola pet, Džoj ne znati tačno.

Vajat je bio već kod dvorišta kapije, kada se okrenuo i iznenada postavi još jedno pitanje vlasniku konjušarnice:

— Koliko je moglo biti sati kada je poslednji konj u noći bio sklonjen u vašoj konjušnici? Jedan ili nešto pre dva sata?

— Ne, odmah posle jedan — umesto Limpa odgovori momak, koji je u međuvremenu sasvim došao sebi.

Maršal odmeri oštro Limpu i crnca.

Ali njihova lica nisu odavala da li se slažu sa iznenadnim uplitanjem Džanka u razgovor.

— Odmah posle jedan? — ponovi Vajat. — Jesi li ti preuzeo konja?

— Da, dorata.

— On lupeta! — umeša se Limp. — U staji uopšte nismo imali dorata!

— Jedan čovek ga je ipak doveo. Stajao na hodniku iza sanduka sa alatom.

— Naravno, maršale! — složi se Džanko, kojemu, očigledno, nije bilo prijatno u soptsvenoj koži.

— Hajdemo.

Maršal i Džanko odoše u štalu a Holidej je ostao sa Limpom i crncem.

Limp je gledao Džordžijanca pozdrivo a onda ga upita mršteći čelo:

— Je li on stvarno maršal?

— Da, čak ako vam to i nije po volji.

— Zašto mi ne bi bilo?

— Zato što to pitanje postavlja-te već po drugi put.

— Hm, valjda se sme pitati.

— Sigurno. Ljudi koji žele nešto tačno da doznaju pitaju čak i tri puta.

Limp pređe rukom preko brade, a onda počeo da masira ruku koja ga je bolela.

— Najmanje nedeľju dana neću moći da radim zbog ove ruke.

Holidej pripali cigaretu.

— To je u svakom slučaju bolje nego dospeti na vešala i ceo jedan život biti mrtav.

Limp poskoči i jako preblede.

— Na vešala... — promuća on.

— Da, na vešala, mister.

— Ali zašto bih ja stigao na vešala?

Holidej ga pogleda pravo u oči i odgovori smešeći se:

— Onaj ko ubije šerifa opasniji je od konjokradice i može bez prestesa da bude likvidiran. To bi trebalo da znate, mister.

— A, to mislite! Ali ja ga nisam ubio.

— Vaša sreća!

Pogled koji je stranac uputio Ovenu Limpu dopro je vlasniku konjušarnice do srži.

Šta bi se dogodilo zdepastom Ovenu Limpu, da je stvarno ubio maršala? Sasvim je sigurno da u ovom trenutku ne bi više bio u životu.

Za to vreme, maršal i Džanko predoše preko cele staje i stadoše kod vrata iza sanduka sa alatom.

— Ovo je bila poslednja životinja koja je dovedena ovamo.

— Da.

— Ko ju je doveo?

— Ne poznajem tog čoveka. Rekao je da će doći večeras po konja.

Kada su se njih dvojica vratili u dvorište, obratio se čovek iz Misurija Limpu:

— Znači, vi poznajete tog čoveka koji je poslednji sklonio svog konja kod vas? To je dobro kada se zna ko je poslednji bio kod vas.

— Da, poznajem ga — odgovori vlasnik staje.

Mladi crnac pocrvene.

Vajat to zapazi.

Ali i Oven Limp je takođe to primetio.

— Idiote, nisi valjda rekao maršalu da ne poznajemo tog čoveka?

— Ja ga u stvari ne poznajem gazda.

— Nije potrebno da ti svakoga pojedinca poznaješ, bedniče, i da zamećeš sa svakim razgovor. To je

jedan moj poznanik iz Katl-krika — okrete se on ponovo maršalu.

— Onda je u redu. A inače, da li se još ko javio ove noći?

— Ne, samo Kalo... samo on, mislim na čoveka koji je vlasnik dorata.

Holidej odbaci do pola ispušenu cigaretu i izvadi sat iz džepa.

— Mislim da treba da pođemo, maršale. Konjokradice u ovo vreme doručkuju.

Limp se uhvati na lepak.

— Vi znači gonite konjokradicu?

— Da, već dosta dugo, od Vajominga.

— Svemogućí, kakav je to put! — uzviknu Limp glasom, u kojem se osetilo olakšanje.

Vajat nastavi, ne gledajući u vlasnika konjušnice:

— Po svoj prilici nećemo danas doći po konja.

— U redu, maršale, i mnogo sreće. Nadajmo se da ćete tog nitkova uskoro pronaći.

Pre nego što je zatvorio vrata za sobom, Holidej reče ledenim glasom:

— Do sada smo pronašli svakoga lupeža koga smo tražili, mister. Zbogom!

Limp steže zube i raspali žestok šamar koji odjeknu na Džankovom licu.

— Gade! Jesam li te zato otkupio kada te je mister Astor izbacio radi svađe sa Mabel Genau? Prokleti brbljivče!

Holidej je zastao. Pretvarao se kao da je zabavljen oko njegove srebrne kutije za cigarete iz koje je iz-

vadio jednu. On ovlaži njen kraj i izvadi šibicu iz džepa.

Iz dvorišta je dopirao ljutiti glas vlasnika konjušnice.

— Trebalo bi da te istučem, margarče! Zašto moraš svakom strancu da izbrbljaš šta se ovde događa? Prvo, šta se kog davola tiče maršala što smo primili jednog konja posle pola noći...

Da li je mogao da kaže crncu da nikada ne prijavljuje porez za rad posle pola noći? Ljudi, koji se posle pola noći zaustave sa konjima u konjušnici, plaćali su posebno veliku taksu a od te sume država je dobijala dobar deo. Ali vlasnik konjušnice Oven Džeremias Limp još nikada nije dao ni jedan dolar od tako zarađenog novca iako je često naplaćivao visoke sume od ljudi koji su dolazili tako kasno u noći.

Holidej je pošao za maršalom koji je išao koso preko ulice prema krčmi čiji je zid bio obojen drečavo belom bojom.

Maršal začu iza sebe kako se Holidej smeje.

— Deluje vrlo osvežavajuće!

Ušli su u bar. Bila je to mračna prostorija i obojici je sinula kroz glavu misao kao i mnogim gostima do tada: vlasnik saluna je trebalo da se pobrine za više svetlosti tu unutra. Mala lampa je davala tako oskudnu svetlost da se nije moglo videti čime i koliko gostioničar puni čaše.

Kada je vlasnik saluna naplaćivao, uzeo bi lampu sa kutije koja se nalazila na šanku, a kada je vraćao kursor stavljao bi je natrag. Dva prijatelja bili su svedoci tri ovakva

naplaćivanja pre nego što su došli na red.

— Jedan brendi i kafu — poruči Holidej.

Gostioničar, jednooki mršavi čovek sa upalim obrazom i tankim usnicama, obrisa ruke u bluzu čija boja i čistoća, srećom nisu mogle da se utvrde u toj mračnoj prostori.

— Kafu, dakle, hoćete da pijete — upita on i zdravim okom odmeri elegantno obučene strance. Onda se obrati Vajatu: — Čoveče, kakav to prirepak imate tu, koji hoće da pije kafu?

— Kafa je za mene — odgovori oštro čovek iz Misurija.

— A tako, nisam znao — promuca gostioničar, okrete se, povuče jednu istrošenu zavesu u stranu i viknu u jednu još mračniju rupu:

— Jednu kafu, ne suviše jaku.

— Ako je slaba, pijte je sami — reče maršal kada se gostioničar ponovo okrete.

Frank Logan protrlja zdravo oko i zagleda se ispitivački u visokog čoveka u crnom kožnom odelu.

— Prilično sirov čovek, a? — okrete se on Holideju, koga je razljutio.

— Gde je brendi? — Holidej gurnu cigaretu iz desnog u levi ugao i pogleda u sat.

Tri gosta, koji su maločas otišli ostavljajući za sobom težak zadah goveda, ostavili su dvojicu. Oni su spustili glave na sto i bučno hrkali.

— Zar to nisu Barklejevi ljudi? — upita Vajat.

— Barklej? Ne znam ga — progunda gostioničar. — To su Hante-

rovi kauboji. Dobri momci, skoro uvek plaćaju!

— Sigurno su danas primili plate kada su se tako rano napili.

— Sinoć su dobili novac i otada vise ovde. Ostali takođe pripadaju ovamo.

— Mislio sam da je tako.

Petoro ljudi su, znači, od sinoć ovde u ovoj zagušljivoj, mračnoj krčmi.

— Zar ne zatvarate krčmu noću?
— nastavi maršal sa pitanjima.

Gostioničarev gromki smeh ubrzo prekide Oven Limp koji se iznenađeno pojavi na vratima:

— Naravno da zatvaraš, Frank, to moraš reći maršalu.

Logan se приметно uplaši. — Maršal? — zamuca on.

— Da, on je maršal i traži knjokradicu. Drugi džentlmen izgleda da je sudija koji odmah, na licu mesta, rešava stvari.

Sada se Logan pribrao.

— Da, maršale, naravno da uvek zatvaram. Ova petorica džentlmjena spavali su u sporednoj prostoriji. Nisam mogao da ih ne pustim da ostanu jer su bili pripiti. Ne smemo biti neljudi. Pre godinu dana je tako jedan pijan čovek pao sa kona. Strašna stvar, kažem ja vama. Ja sam drugačiji, kod mene je gost kralj...

Holidej srknu malo brendija i prosikta:

— Kralja poslužuješ gasom? — On prospe sadržinu iz čaše, lupi čašom o šank i gostioničaru dobaci samo jednu reč:

— Brendil!

Logan se trže i požuri da se opravda:

— Naravno, ekselencijo. Krivo je moje oko koje sam ostavio u Getisburgu i sada imam samo jedno, a ona ne podnosi svetlost.

— Kada bi se samo vaše oko plašilo svetlosti, moglo bi se podneti — žučno izgovori Džordžijanac.

— Da, osetljivo je na jaku svetlost. Ja sam stavio gas u bocu od brendija i razumljivo da boce povremeno, zamenim, zar ne?

— Razumljivo je — uzvрати Holidej hladno. — Ko ne bi imao razumevanja za to! Konačno, gutljaj gasa ne može škoditi.

To naravno nije bio gas već najjeftiniji špiritus koji je gostioničar doneo Holideju, a svoje stalne goste je njima redovno služio. Sasvim retko je imao nezgodu da posluži goste koji su mu to piće vraćali. Ali ova druga čaša, koju je sada napunio, širila je prijatan miris.

Bio je to najbolji engleski brendi. Sam đavo zna kako je ovaj jednooki lupež uspeo da ga nabavi.

Holidej privuče bocu.

— Koliko staje?

— Šta?

— Boca.

— Ja sam pošten čovek, ekselencijo — zamuca gostioničar. — Ja nikome ne uzimam suviše. Momci nemaju novaca kada dođu sa pašnjaka. Većinom piju ovde na veresiju.

— Pitao sam šta staje boca brendija.

— Po kupovnoj ceni, skoro po istoj ceni kojoj sam i kupio, ekselencijo.

cijo, kunem se. Možete mi na reč verovati, ja sam pošten čovek!

— Koliko?

Logan pogleda zabrinuto prema onoj dvojici zaspalih momaka, nagnu se preko šanka i prošapta:

— Deset centi čaša, samo deset centi — reče on hladnokrvno iako je tražio trostruku cenu.

— Jedna čaša nedostaje, znači da ima još sedamnaest. Osamnaest čaša staju jedan dolar i osamdeset centi. Kako vidim, maršalu više nije do kafe. Prema tome evo dolar i osamdeset centi.

On baci dva dolara na šank.

Gostioničar ga je netremice gledao.

— Šta to treba da znači, ekselencijo? Nećete valjda da kupite celu bocu?

— Kako da ne! Ispitao sam ga sada, a moram još koji put.

Logan privuče lampu levicom i osvetli novac. Onda vrati lampu na kutiju i gurnu dva novčića preko šanka.

Holidej brzo spusti lampu i osvetli kusur.

— Stvarno je loše sa vašim okom, mister... to je meksički novac koji je davno van opticaaja. Ja čekam mojih dvadeset centi.

Logan besno zaškrguta:

— Odmah ekselencijo, odmah.

Kada su dva prijatelja izišla na ulicu, Holidej se tiho nasmeja.

— Tako jevtino nisam još nikada dobio ovako dobar brendi.

— Iskoristili ste to što čovek misli da ste sudija, doktore Holidej — reče mu maršal smejući se.

— Jesam li se ja izdavao za sudiju?

— To ne.

— Dakle!

Vajat zastade. Zamišljeno je trljao rame koje ga je još uvek bolilo.

— Tamo preko je šerifova kancelarija. Razmišljam da li ipak treba da pokušamo izvući šerifa napolje.

— Što se mene tiče možemo — reče Holidej — ali kladim se da ništa nećemo uraditi. Od sto ovakvih poseta devedeset i devet je bilo nekorisno.

— Možda će ovo biti ona stota...

Dok su oni prelazili na drugu stranu glavne ulice, vlasnik staje Oven Limp izašao je iz Logano-vog bara.

Holidej ga je opazio.

— On se dobro potpio i sada će nam praviti reklamu. Istini za volju to je vrlo praktično. Mi ne moramo ništa da radimo a za nepun sat će ceo Kardif znati da jedan strani maršal i sudija borave u gradu i da traže jednog konjokradicu.

Kada su stigli do šerifove kancelarije, Vajat zakuca na vrata i odmah ih i otvori kako je na zapadu bilo uobičajeno.

Besan uzvik dopre do njih.

Jedan čovek, nag do pojasa otrčao je prema pisaćem stolu, zgrabio periku koja je tu ležala, stavio je na ćelavu glavu, a onda se okrenuo pridošlicama sav crven u licu.

Holidej brzo ispusti novčić od deset santima i obojica se sagnuše kao da ga moraju naći. Šerif je stekao utisak da ništa nisu primetili. Obu-

kao je plavu lanenu košulju a onda je uzeo kaput.

— Ako je novac neka ostane da leži — reče on, bolje raspoložen. — Tako nešto ja uvek nađem.

— Utoliko bolje — odgovori Holidej dok se uspravljao. — Pao mi je komad od dvadeset dolara. Pošto ste šerif, prema tome častan čovek, novac ću dobiti natrag.

Čuvar zakona u Kardifu bio je još mlad. Imao je najviše trideset godina. Njegovo lice bilo je glatko i prijatno, a oči svetle i blistave. Pošto je suviše rano izgubio kosu, morao je svoje samopouzdanje da ojača kupovanjem skalpa nemoguće boje i da pokrije njime čelu.

— O čemu se radi?

Vajat ga je posmatrao dok mu je prilazio. Čovek je na njega ostavio dobar utisak i on odluči da igra otvorenim kartama toliko dugo dok to bude bilo moguće.

— Moje ime je Erp.

Kad je on izgovorio svoje ime, šerif Gari Valer tako isturi glavu napred da je na njegovo zaprepašćenje perika odletela tačno pred prašnjave čizme dvojice stranaca.

Dok Holidej se brzo sagnu, podiže grubo napravljenu periku i počeo veselo da govori:

— Prokletstvo! Vi ste učestvovali u napadu na Indijance! Svako poštovanje! Imao sam jednog poznanika koji je takođe bio skalpiran, ali čija je glava to loše podnela. Prokletstvo, to stvarno mora da je bilo strašno! Uostalom, šerife, maršal je čuo za vas još u Glenvud Spring-su. Vi mora da ste ispravan čovek.

Zato je odlučio da vas uputi u ono zbog čega je došao ovamo.

Na ovaj način je Holidej spretno ublažio mučnu situaciju.

Šerif Veler stavi ponovo periku na glavu, a preko nje natuče veliki šešir.

Vajat je bio zahvalan Holideju za njegovo nastojanje da se što brže zaboravi šerifov neugodan položaj.

— Da, mister, evo šta se dogodilo.

Maršal mu je ispričao što je smatrao da treba da mu ispriča.

— Radi se o sledećem, šerife...

— On se zove Veler, maršale — upade Holidej na veliko čuđenje šerifa. — Gari S. Veler.

Holidej je brzim ispitivačkim pogledom prešao preko pisaćeg stola na kome je ležao otvoren koverat upućen šerifu.

— Dakle, mister Valer, radi se o sledećem: verovatno su u Kardif dojahala petorica bandita. Nemamo dokaza za to, ali pretpostavljamo. Ovde moramo da pokušamo da ih se dokopamo.

Zatim je on vrlo pažljivo slušao šerifa, koji mu je pričao o vlasniku konjušnice.

— Limp je egoista i gulikoža. Osim toga, ko je u priljeteljstvu sa Frenki Loganom, taj ne vredi mnogo. To ovde svako zna. Jeste li nešto imali sa njim?

Maršal ispriča sada potanko šta mu se dogodilo u Limpovom dvorištu.

Veler zavrte glavom.

— Ja ne verujem da Limp ima neke veze sa tim lopužama. Njemu

je u pitanju samo to što ne plaća državi porez za noćni rad. Niko...

Šerif stade, ne završivši misao, jer se setio da nikada nije ništa preduzeo protiv Limpa iako mu je to bila dužnost.

— Ja sam ipak nepoverljiv — počeo čovek iz Misurija. — Limp poznaje tog čoveka, a sluga ne. Zašto nije rekao celo njegovo ime? Da li samo zato što mu ta mušterija plaća noćnu taksu? Ja ne verujem. Mislim da on ima još neki razlog što je prećutao ime tog jahača.

— Ako sam vas dobro razumeo — reče Veler — vi pretpostavljate da su petorica bandita ostali u Kardifu i da su svoje konje morali negde da smeste.

— Da, mislim da je tako.

Šerif se duboko zamislio.

— Ona petorica pijanih ljudi, koje ste videli, više ovde u stvari od sinoć. Ja sam ih video oko devet kod Logana, kada sam poslednji put, pred jedanaest, zavirio u krčmu. Oni su bili tako pijani da nisu bili u stanju da krenu. Nijedan od njih ne bi mogao da se uhvati za jabuku sedla, a kamoli da krene na put od najmanje sat i po da bi odapeo goruće strele na slamne krovove.

— Jeste li sigurni u to?

— Sasvim siguran. Oni su sedeli za velikim stolom i pevali da se čoveku smuča. Ja sam zapravo samo zato i svratio u krčmu na mom poslednjem obilasku da nateram Logana da prekine galamu koja se na daleko čula.

— Gostioničar tvrdi da su oni spavali kod njega.

— Jesu. Njihovi konji su celu noć ostali na ulici.

Šerif je još razmišljao.

— Ja sam se vratio oko jedan po ponoći. Moja spavaća soba gleda u dvorište tako da vrlo slabo čujem konjski topot iz glavne ulice. Ali da je prošlo pet jahača, ja bih ih sigurno čuo, jer nikada ne zaspim odmah. Vi ste ocenili da su ljudi morali ovamo stići oko pola dva.

— Nisu morali, a i pitanje je da li su baš projahali pored vaše kuće. Noćni jahači nemaju običaj da jašu ulicom u kojoj je šerifova rezidencija. Oni je se klonu jer se nikada ne može znati da li nije šerif budan.

— To je tačno. Ako posmatramo sa tog stanovišta, stvar je delikatna. Jer ako su stvarno došli u grad i tu ostali, ovde ima nekoliko stotina kuća u koje su se mogli sakriti. Ovaj grad je pravo gnezdo za takve...

Kada su dva čoveka iz Dodža izašli na ulicu, primeti Holidej:

— Stvarno izgleda da je ovo bio onaj stoti ulazak u šerifovu kancelariju.

Ovaj večitio podozriv čovek rekao je „izgleda”.

Ali šerif Veler se pokazao kao čovek koji hoće da im bude od koristi i koji će biti na njihovoj strani.

Na Holidejev savet da radi oprezno u šerifovim očima pojavi se lukav izraz.

— Ako šta doznam doći ću kod vas u Grand hotel kroz dvorište...

Preporučio im je hotel koji se nalazio levo na istoj strani ulice.

— Oni će biti počastvovani što su u njihovu kuću došli tako slavni ljudi. Ted Dreger je momak koji vrlo rado prima ljude sa poznatim imenima.

Kada su dva prijatelja ušla u hotel u recepciji je stajao sam Ted Dreger.

Kao i uvek, Holidej je prišao da prijavi obojicu a za to vreme je maršal ostao na ulazu i posmatrao goste koji su tu sedeli.

Dreger je bio čovek četrdesetih godina, izvelog izraza lica, tankih usana i crvenog nosa, koji je odavao pijanicu.

Iza njega radila je nešto oko ključeva mlada, izvanredno lepa devojka.

Dreger joj je došapnuo da uzme torbu od krokodilske kože od elegantnog gosta u crnom kožnom odelu i da je odnese u sobu.

Devojka je odmah prišla Doku Holideju, ali ovaj je odbio da joj da torbu, sa ljubaznim osmehom.

— Hvala, leđi, ja ne bih hteo da se isprljate od mojih stvari koje su prekrivene prašinom. Prvo da poručim sobe. Potrebne su mi dve.

Dreger se ljubazno osmehnu.

— Džentlmeni su zajedno?

Džordžijanac klimnu potvrdno.

— Dobro, onda bih predložio sobe 3 i 5. One se nalaze jedna pored druge i to su naše najbolje sobe. Imaju udobne krevete i zastravene su tepihom...

— U redu — prekide ga Holidej.

— Upišite se, molim vas, u knji-

gu gostiju — Dreger mu gurnu knjigu i pero.

Džordžijanac napisao svoje ime oštirim rukopisom.

Dž. H. Holidej.

Izostavio je ono „doktor“. Ali sledeće ime koje je bilo napisano govorilo je da se radi o doktoru Holideju.

Lepa Lusi pošla je ispred njih, pokazujući lepe noge ispod široke suknje i povelala ih na sprat. Kada su nestali u gornjem hodniku, Dreger je po navici protrljao ruke, privukao knjigu gostiju.

Njegova žena, upadljivo lepa plavuša, provirila je kroz zavesu od perli iza recepcije i prošaputala:

— Je li onaj u košulji sa riševima advokat?

— Šta? A ti si špijunirala, Ketij? Ne, nije advokat. Čekaj, ovde piše samo Dž. H. Holidej, ni pomena da je advokat. Drugi se zove V. Erp. Dakle, vidiš, draga...

On naglo prekide rečenicu i ponovo pogleda u napisana imena.

— Šta je to? Holidej, Erp! V. Erp! Ketij, da li ti to nešto kaže?

— Ne.

— Dete, zlato, anđelu! Razmisli! Zar nisi nikada čula ime Erp. V. Erp! Gde ti je pamet, ženo? „V“ nije ništa drugo nego Vajat! Vajat Erp! Čovek u crnom kožnom odelu je Vajat Erp.

— Ti si poludeo! — uzvratila mu žena.

— Nisam poludeo. Sve je jasno bar što se ovoga tiče što ja mislim. Evo šta ovde piše: Dž. H. Holidej. — On uze ispod pulta nekoliko novina. — Još juče sam negde pročitao. Če-

kaj... evo, ovde. Tu stoji: doktor Džon Holidej! Evo briga, draga. Vajati Erp i Dok Holidej. To su naši novi gosti.

— Veruješ li da je onaj u košulji s riševima Dok Holidej?

— Da li verujem, draga? Ja to znam! Tvoj bistar muž to zna jer ima odlično pamćenje.

— Tako nešto! To mi neće verovati ni jedan čovek ni kod Logana ni kod Džimi Keha! Vajati Erp i Dok Holidej. Kakva senzacija!

Žena je prišla bliže i zagledala se sa poštovanjem u sveže ispisana imena.

— Ali ovde ne stoji da je on doktor, Ted.

— Drago dete, ti si slatka ali glupa. On se čuvao da stavi zanimanje jer bi otkrio tajnu. V. Erp ne bode toliko oči ali ako pored tog imena stoji i Dok H. Holidej onda je stvar jasna kao dan. Veliki Manitu, kakav je ovaj dan! Odmah pošalji Halveja i Pata Džonsonu, Rikardsonu i Gardeneru, Ketu. Pobrini se da i Mortons i Belafonte budu obavestjeni. Pre svih, naravno gradonačelnik i sveštenik Ferguson. Grit neka otrči do šerifa. On je bacio oko na nju i ona neka ga iznenadi sa novošću. Biće to korisno.

— Debela Merdžori Konradi pući će od muke — sa zadovoljstvom je konstatovala njegova žena. — A Eli Beverbruk, stara alapača, izgrišće sebi prste od zavisti. Ona će sve pokrenuti da obojicu dovede u svoj hotel. O Suzan Monro i da ne govorim. Ona je uvek govorila: ako u grad dođe neko na položaju i sa velikim imenom, taj će otsesti kod

mene. Moj pansion je bolji od vašeg hotela.

Dok su pokorne sluge hotela išle kroz grad i pronosile senzacionalnu vest, dva priljatelja su se doterivala u svojim sobama. Posle jednog sata pošli su dole u hol obrijani i u čistim košuljama. Na najgornjoj stepenici maršal zastade i pogleda grupu ljudi koja se nalazila u holu.

— Svećani doček — dobaci Holidej zajedljivo. — Samo to mi je trebalo!

Upravnik hotela im je prilazio, klanjajući se.

— Mister Erp! To je za nas velika čast što možemo vas i Doka Holideja da pozdravimo u našem gradu, ovde u Grand hotelu. Budite uvereni da ćemo...

— Dreger!

Glas je zagrmio na ulazu, gde se pojavio jedan kao div snažan čovek u teškoj krznenoj bundi.

Erp i Holidej su ga primetili pre nego što je onako prekinuo govor upravnika hotela.

Frederik Gij Astor, veliki rančer, vlasnik banke, većeg broja hotela, saluna i robnih kuća u Glenvud Springsu, kralj pokrajine Garfild... ogorčeni maršalov protivnik!

Na zvuk tog glasa Dreger se naglo okrete.

— Mister Astor! Kakvo iznenađenje što ste baš danas došli u Kardif! Čujte ko je došao, nećete shvatiti...

— Shvatam — prekide ga grubo Astor. On je video dvojicu iz Dodža na stepenicama.

Dreger pokaza rukom na nove goste.

— To je slavni...

— Zaveži i donesi mi jedan viski na moj sto — zakrešta besno odgajivač stoke.

— Ali mister Astor...

— Dosta!

Ljudi se uplašeno povukaše i napraviše put Astoru. Videlo se da ga ovde poznaju isto tako dobro kao i u Glenvud Springsu.

Najednom Astor zastade i okrete se na peti.

— Helo, maršale — reče podrugljivo.

— Helo, mister Astor — uzvрати Vajat hladno.

Rančer skrenu pogled na Holideja.

— I doktor je ovde! Helo, mister Holidej!

— Helo!

Dreger se je već pobojavao da će onako grub Astorov nastup pokvariti praznično raspoloženje.

— Vi poznajete džentlmene? To je divno! Ja sam već obavestio opštinski savet i...

Veliki rančer okrete glavu.

— Jezik za zube, čoveče! — obrecnu se on i ponovo se okrete maršalu. Onda mu zapovedničkim tonom postavi pitanje:

— Šta tražite ovde, Erp?

— Zar vas se to tiče!

— Još kako. Vi se nalazite u jednoj od mojih kuća.

Čovek iz Misurija nije stigao da reaguje jer čovek iz Džordžije ne-

marnim pokretom pozva upravnika hotela:

— Mister, budite dobri i spustite naš prtljag odmah dole.

— Ali, Dok!

— Nikakve priče, priljatelj! Mi ne nameravamo duže da ostanemo u kući ovog čoveka!

Ted Dreger stajao je ukočen i gledao čas jednog čas drugoga.

— Šta brbljate tu, Holidej! Upravo sam hteo da naredim da vas i maršala izbacе odavde... — reče besno Astor.

Vajat Erp mu se približi na pola jarde i tu zastade.

— Vi opet prelazite svaku granicu, Frederiče Astor. Hoćete li da primite k znanju da mi nismo imali pojma da ova gostionica pripada vama?

— Gostionica? — uzbudi se Astor.

— Da — odsečno odgovori Holidej umesto maršala. — Gostionica, Frederiče Astore. — Onda se okrete Dregeru. — Ne zaboravite šta sam vam rekao, mister! Ovde je najednom zasmrdelo na krave!

Sa podignutim glavama dva prijatelja prodoše pored Astora i Dregera i kroz špalir koji su im napravili radoznali ljudi.

Pred vratima su sreli šerifa.

— Oho, gazda je tu — reče on, bacivši pogled na šarca koji je stajao kod stepenica hotelskog trema.

— Gazda? — upita Erp, pogleda-
vši sa strane u Doka Holideja.

— Pa da, mister Astora ovde svi
tako zovu. Neki ga zovu i kralj! Zar
o njemu niste slušali? On je naj-
bogatiji i najmoćniji čovek u krugu
od dvesta a možda i trista milja. Ja
sam čak ubeđen da u celom Kolora-
du nema bogatijeg čoveka od nje-
ga...

— U to sam i ja ubeđen — sar-
kastično primeti Džordžijanac.

— Znači, poznajete ga?

U tom trenutku otvorila su se
hotelska vrata.

„Kralj” Astor, crven u licu, izađe
na trem.

— Maršale Erp! — zagrme on. —
Ja ne znam šta vi u ovoj pokrajini
opet tražite! Ali kažem vam jednom
za uvek: ako se usudite ovde da sme-
tate, onda...

Vajat se munjevito okrete, u jed-
nom skoku pređe stepenice i stvori
se na tremu.

Stade pred rančera i ošinu ga pre-
tećim pogledom.

— Nastavite, Astor.

Rančer uzmače jedan korak.

— Šta to znači? Vi se usuđujete
da mi pretite na mom sopstvenom
tlu. To će vas skupo koštati. Dosta
sam od vas otrpeo! Šta vi uobraža-
vate? Ko ste vi? Beznačajan čovek
sa zvezdom, koja ne važi ovde kod
nas.

— To bi ste vi želeli — prekide
ga Holidej.

— To bih želeo? Nemojte da me
zasmejavate! Ja se ne bojim ni jed-
nog čoveka sa zvezdom a najmanje
tog što nosi ime Erp!

— Šta vas to uvek tako uzbu-
đuje kad sretnete maršala, Astor?
— upita Holidej i podiže nogu na

prvu stepenicu. — Valjda nije ne-
čista savest?

Rančer se zapenušao od besa. —
Šta vam pada na pamet? Loša sa-
vest? Ja sam Fre...

— Mi znamo ko ste vi, Astor. Mi
vas dobro poznajemo. Bilo bi dobro
kada bi na tome i ostalo.

— Ha! Opet pretnja! Prvo mi je
pretio ovaj Vajat Erp, a sada i ko-
ckar! Ali samo čekajte, srediću ja
vas! Tako nešto neću da trpim na
mom terenu. Ja...

Vajat Erp je stajao raskoračen
pred njim i kada je prekrstio ruke
preko grudi, Astor nehotice ustuk-
nu.

— Srediti? — ponovi tiho čovek
iz Misurija. — Opominjem vas, As-
tore. Budite oprezni u svojim izja-
vama. Ja sam maršal Sjedinjenih
Država i vi to dobro znate. Dalje,
nađam se da znate da se svaka uv-
reda državnog maršala kažnjava po
zakonu. Vi upotrebljavate krupne
reči. „Ja ne trpim u mojoj pokra-
jini”... Gde je vaša pokrajina, Fre-
deriče Astore? Jeste li vi šerif Gar-
filda? Ili gradonačelnik Glenvud
Springsa? Sedite li u kongresu? Je-
ste li senator ili ste na takvom po-
ložaju koji vam daje pravo da tako
govorite. Ništa od svega toga! Vi
ste rančer kao i svi drugi, čovek
koji slučajno živi ovde u Garfild po-
krajini. Ništa više. Koliko vi imate
gostionica, goveda ili novaca to ni-
koga ne zanima, Frederiče Astor. To
treba već jednom da shvatite.

— Ja sam... — pokušao je As-
tor da prekine maršala.

Ali maršalov metalan glas ga je
ućutkao.

— Vi ste građanin kao i svaki
drugi u pokrajini, Frederiče Astore.

Nadajmo se da ćete moći to da ostanete, jer samo to je važno.

Vajat Erp se okrete i pode. On i Holidej predoše preko ulice i nestadoše u pansionu Erni Asram.

Mladi Asram bio je Škotlandanin. Imao je uzano lice, zelene oči i svetloplavu kosu. On je sa kućnih vrata posmatrao šta se događa. Znao je, naravno, ko su ova dva čoveka koji sada idu prema njemu.

— Samo uđite, džentlmeni. Lav je opet u Kardifu i snažno riče. Pretpostavljam da ste napustili njegov hotel i da ćete se smestiti kod mene. To je dobro. Dreger će pući od srdžbe. Evo već dolazi mali Džo sa vašim prtljagom.

Sobe koje su dobili bile su na spratu i gledale su na ulicu. Što se komfora tiče zaostajale su, naravno, za sobama u Grand hotelu, ali su bile prijatnije i oni su bili zadovoljni.

Posle sukoba sa Astorom više se niko nije našao u gradu ko bi se usudio da slavi njihov dolazak.

Ko je mogao da uradi nešto što veliki Frederik Astor nije odobravao?

Dok je Džordžijanac napuštao kuću da bi još jednom posetio Amali Voker, Vajat Erp je izašao kroz dvorište u poprečnu ulicu. Tu je sreo jednog starog čoveka, koga je zamolio da mu pokaže gde ima neka konjušnica.

Starac podiže štap u pravcu Glavne ulice.

— Tamo je Limp! Oven Limp. On ima najveću staju...

— Znam, mister, ali zar nema ovde još neka konjušnica? Limp je suviše skup za mene.

— Ovde nema druge. U stvari, zavisi koliko dugo vam treba konj?

— Nekoliko sati.

— Dobro. Ja imam jednog zelenka, dobrog trkača. Morate li daleko da jašite?

— Zavisi. Ali siguran sam da će se vratiti najkasnije do noći.

— Onda podite sa mnom. Ja ću vam jevtino iznajmiti konja.

Starac je odveo Vajata Erpa u jedno uzano dvorište i izveo iz staje zelenka, koji je stvarno napravio dobar utisak na maršala.

Vajat i stari ugovoriše cenu, a onda maršal napusti grad. Namerno nije uzeo svog konja iz Limpove staje, jer je hteo da se neopaženo izvuče iz grada.

Kardif je ležao visoko na Dódž visoravni, koja se spuštala na zapad. Na obroncima nalazile su se farme, bedni posedi koji su svojim vlasnicima davali suviše malo za život a još uvek mnogo da bi umrli.

Vajat Erp potraži jedan takav posed.

Neki mladi omalen čovek krupne glave i klempavih ušiju pokušavao je da iz smrznute zemlje izvuče jedan stub.

Kad je primetio pridošlicu presjade da radi i viknu:

— Šta treba? Šta vi hoćete?

— Hteo bih malo da porazgovaram sa vama, mister.

— Čekajte, doći ću. Moram da izvučem stub pre nego što ga mraz obori na kuću.

Maršal je čekao prilično dugo, a onda se reši da pomogne farmeru. Tek posle četvrt sata su uspjeli da udruženim snagama obave ovaj posao.

— Već je star — objasni farmer.

— Zašto ga niste istesterisali?

— Istesterisao? Tako velik i jak

direk? To bi bilo vrlo skupo zadovoljstvo, čoveče.

— Preko ima dosta šume, pa ste mogli napraviti nov stub.

Farmerovo lice se smrača.

— Šuma pripada Astoru. Jeste li čuli već za njega?

— Naravno.

— Onda ne moram ništa više da vam kažem.

— Ne.

Čovek je obrisao vlažne i smrznute ruke u svoju zelenu radnu kecelju i onda tek pogleda stranca.

— Šta vas je dovelo ovamo?

— Ja tražim jedan ranč, čije ime, na žalost, ne znam. Mora da je prilično propao, a njegove stanovnike ljudi zovu „Vandali“. Da li ste čuli za taj ranč?

Farmer klimnu glavom.

— Da, vi mislite na Turpine. Njih tako zovu jer se tako ponašaju.

— Je li njihov ranč propao?

— Prilično, a Džek Turpin je te sreće da ima tako lenje sinove kakvi se ne mogu ni zamisliti.

— Gde se nalazi njihov ranč?

— Daleko odavde. Najbolje je da jašite... — Farmer zastade, a njegov pogled se zadrža na strančevom konju. Obrve mu se uznemireno skupiše, a onda nastavi: — Držite se jugozapada. Posle tričetvrt sata otprilike stići ćete do Silverlon-krika kojim ćete ići još oko milju i po, onda...

— Misлите dole do Valkera? — upitao je Vajat Erp i pritom neupadljivo posmatrao farmerovo lice.

No, na njemu se ništa nije promenilo.

— Ne, ne na tu stranu. Morate ići zapadnije. Ranč ćete prepoznati izdaleka po jednoj uzvišici u obliku

kegle. Ranč ima tri kuće i jednu malu kamenu zgradu, sve prilično oronulo.

Vajat se zahvali i uzjaha konja.

Pre nego što je maršal odjahao, farmer ga još upita:

— Imate li nešto sa Turpinovima?

— Još ne znam — odgovori maršal neodređeno.

Bio je to dug put, dole do Turpin-ranča. Ne samo milju i po rečicom Silverlon, već gotovo dva puta toliko. Kad je već mislio da se suviše udaljio, opazio je na jugozapadu, u daljini od šest milja, brežuljak u obliku kegle, kako mu je farmer opisao. Sa tog mesta se ranč nije mogao videti, jer je počeo da pada sneg.

Maršal potera konja u blagom luku prema zapadu i pred njim iznenada iskrсну mala građevina od crvenog kamena.

Dvorišna kapija više nije postojala. Samo dva kamena označavala su da je tu nekada postojala.

Voda u kamenom pojilu bila je zamrznuta.

Bunar je ličio na đubrište.

Levo je bila staja. Gotovo svi di-reci na donjem kraju bili su natruli. Levi stubovi bili su izvučeni. Umesto zavesa, na prozorima su visile stare krpe.

Prljavo dvorište bilo je prekriveno praznim sanducima, bocama, otpacima i drugim đubretom.

Bila je to slika zapuštenosti.

Kod ambara stajao je jedan čovek. Na njemu je bilo iznošeno ode-lo od krzna i olinjala krznena kapuljača. Njegovo blede, nezdravo lice pokrivala je neuredna i prljava brada.

Čovek je bio oslonjen na staru

pušku duge cevi i posmatrao stranca ravnodušnim pogledom.

Vajat kliznu iz sedla i odvede zelenka ispod nastrešnice za kola, iako ona nije mogla da zaštiti konja od snega koji je padao, jer joj je nedostajalo više od pola dasaka. Onda pođe ka čoveku.

— Helo, mister! — pozdravi, dodirnuvši obod šešira i zastade pred njim.

Ovaj iznenada promeni izraz, njegov pogled postade vrebajući i ispunjen strahom.

— Šta vi hoćete? — progundā on.

— Mogu li da razgovaram sa rančerom?

— Sa rančerom? — podsmehnū se čovek. — Vi ste šaljivdžija, he.

— Vi ste jedan od rančarovih sinova?

— Moje ime je Hieronimus.

— Lepo ime. Ja se zovem Vajat. Dakle, mister Hieronimus, da li bi bilo moguće da govorim sa rančerom?

Čovek odmahnu lagano glavom.

— Ne, to nije moguće.

— Aha, a zašto ne?

— Jer on spava.

— Pa? Ne može ga se probuditi?

Hieronimus objasni da bi to smeo da uradi samo ako bi hteo da se izloži životnoj opasnosti.

— U redu, ja primam na sebe opasnost — uzvratī maršal.

— Onda se okrenite — reče mu Hieronimus.

Vajat se okrete i otvori usta od zaprepašćenja.

Preko, na otvorenom ulazu u kuću, sedeo je jedan sedi čovek u stolici za ljuļjanje, nogu pokrivelih ćebetom dok mu je krupna glava počivala na naslonu.

Kako to da ga on nije ranije primetio?!

Hieronimus kao da je pročitao strančeve misli.

— On je vrata otvorio tek onda kada je čuo vaš glas.

— Znači ne spava?

— On uvek spava.

— Dakle, čovek mora da je bolestan?

Ali i ovu je pretpostavku Hieronimus odmah razbio.

— On je zdrav kao vi i ja, ali on neprestano sedi u stolici. Ako hoće da promeni osmatračko mesto, onda ustaje a mi, siroti momci, moramo da nosimo stolicu amo-tamo. Kažem vam, on je u pravu. Tako ću i ja jednom da radim.

— Vaš otac, zar ne?

„Siroti momak” klimnu glavom.

— Simpatičan čovek dok spava a pogotovu ako ga ne vidite i ne čujete. Nevolja je u tome što on noću pati od nesanice, jer preko celog dana spava, a toga nije svestan, pa je prilično teško sa njim izaći na kraj.

U tom trenutku pojaviše se tri čoveka iza senare i pridoše ovoj dvojici.

Oni se nisu nimalo razlikovali od Hieronimusa.

— Moja braća — reče on, podigavši tromo ruku.

Dakle, to su bili „Vandali”. Ljudi od kojih je strahovala Amali Voker i koji su stvarali mnogo neugodnosti rančeru Gordonu Vokeru.

Da li je radi njih odjahao u Santa Fe?

Hieronimusova braća su na rastojanju od pet jardi zastala i odmevala stranca popreko.

Zar ih nije petoro?

Ili je Turpinovih bilo petoro računajući i oca.

Hieronimus kao da je na neki tajanstveni način opet pročitao misli čoveka iz Misurija.

— Ako tražite našeg brata Mozes, on stoji tačno iza vas.

Vajat se osvrnu i vide na uglu kuće od kamena jednog čoveka sa podignutom puškom.

Hieronimus se kezio.

— Sve se odlično slaže, zar ne?

— Da.

— Onda, šta hoćete?

Maršalu je izgledalo da se vrebaujući izraz u pogledu čoveka sa krznom još pooštrio.

Može li on te poludičlje ljude da pita nešto o požaru na Silverlonkriku? Isključeno! Kada bi stvarno bili vinovnici požara, a on im nešto pomenuo o tome, oni bi ga odmah linčovali. Čak kada bi izračunao da ima šansu protiv tih propalica, on ne bi smeo da rizikuje.

— Ja tražim čoveka koji je prošle noći izgubio nešto u Kardifu — počeo on oprezno.

— Nešto izgubio? — razdraženo viknu Hieronimus.

— Da, novac.

Njegove oči zasvetlucaše.

— Novac? — viknu on. — Ja sam ga izgubio.

— Ah — kao začuđen rekao je maršal. — Bili ste u Kardifu?

— Da, moja braća takođe.

Da li je to istina? Da li je bilo potrebno da sva petorica idu u Kardif?

Neko čudno uzbuđenje obuče čoveka iz Misurija.

Tri momka priđoše bliže, ne skidajući divlje poglede sa maršala. Ovi ljudi bili su lošeg ponašanja, jer su rasli u usamljenosti ove su-

rove zemlje, kao životinje u divljini. Oni su bili samoživci, bezobzirni i grubo i svaki od njih je mislio samo na sebe.

— Mi smo bili u Kardifu — reče jedan od njih i istupi napred.

— Kada?

— Noćas, kako vam je već rekao Hi.

— Koliko je novaca izgubio?

— To ni on ne zna, jer nikada ne broji svoj novac.

— Onda ne može dokazati da je to njegov novac.

— Može!

— Kako?

Brejk Turpin se maši za revolver, ali se ukoči i pogleda u revolver koji je stranac tako iznenada i munjevito već imao u levoj ruci. Bio je to težak kolt kalibra 45.

Vajat nekoliko puta obrnu revolver oko srednjeg prsta, a onda ga ponovo vrati izvanredno vešto, jednim saltom, natrag u futrolu.

— Ne, mister Turpin, sa koltom nećete ništa uraditi. Novac je u Kardifu. Onaj ko bude hteo da ga podigne, moraće, da zna kolika je svota.

Tada im je prišao i momak koji je sa puškom stajao pored kuće.

— Šta je to, Brejk? — upita on neobično visokim glasom.

— Ovaj je našao novčanik sa novcem.

— On pripada nama — reče Mozes Turpin bez razmišljanja.

— Rekli smo mu to. Hi ga je izgubio.

— Tačno.

— U Katl-kriku — reče Vajat brzo.

— Nije istina — zagrmje Brejk. — Mi nismo bili u Katl-kriku već u Kardifu. Zar ne?

— Naravno. Gde je novac? — upita Mozes, a u pogledu mu se pojavila gramzivost, kao i kod braće.

— U Kardifu.

— Kaže on.

— Da.

Izgleda da je Mozes bio najmlađi od braće, a ipak najprepređeniji. On stade koso prema Vajatu i počeo ga oštro meriti. Uopšte su braća zauzimala uvek kosi položaj kakogod da su stajala: pored, ispred ili iza maršala.

— Znači novac je u Kardifu?

Vajat klimnu glavom.

Mladać se podboči rukama mrkim kao zemlja, gurnu snažnu, isturenu donju vilicu i zareža:

— Ako ti izbijem tri zuba, mladiću, da li će novac još uvek biti u Kardifu?

— Ti mi nećeš izbiti nijedan zub, a novac će ipak biti u Kardifu.

Mozes izmenja brzi pogled sa braćom, a onda se nasmeja podsmešljivo.

— Mladaću, ti imaš nerve.

— Nalaziš?

— Jasno. Mi ćemo te isprebijati, a onda ćeš nam još nešto platiti ako nam nećeš priznati gde si sakrio novac.

— Ja ga nisam nigde sakrio, Turpin. Novac je u Kardifu kod šerifa. Vlasnik može u svako doba da ga podigne.

Mozes začkilji jednim okom. Razmišljao je: bila je to prilično čudna stvar. Kako je stranac baš kod njih, Turpina, došao?

O čemu je razmišljao, o tome je postavio i pitanje.

Vajat brzo odgovori:

— Zato što sam video petoro ljudi. Oni su projahali pored mene. Jedan je izgubio novčanik. Ali kada

sam se ja zaustavio, oni su već nestali. Iznenadeno sam gledao u novčanik i utvrdio da je napunjen novcem.

— Mojim novcem! — riknu Hi kao životinja.

— Zaveži! — dobaci mu mlađi brat.

— Nastavi, mladiću, pričaj. Ne osvrći se na njega.

Hi je učutao. Očigledno bio je naviknut na takvo ophođenje, jer između braće nije vladala ni ljubav ni prijateljstvo.

— Dakle, ti si novac našao, podigao ga i onda otrčao sa njim šerifu?

Vajat klimnu glavom i namršti se.

— Glupak! — ote se jednom od braće.

— Umukni! — dobaci i njemu Mozes.

— Ali kako ti je palo na pamet da smo to mi? — upita najmlađi „vandal” a u očima mu se videlo ljutito svetlucanje.

— To je bilo prilično jednostavno. Šerif je odmah rekao: pet momaka, to mogu biti samo Turpinovi. Odjašite sutra do njih.

— Znači, to je rekao šerif?

— Da.

Mozes iznenada priskoči i otvorenom rukom udari maršala po licu.

— Dobre! Ako misliš da si nas zaplašio koltom, grdno si se prevario.

— Zašto me udarate? — upita Vajat plačnim glasom, pretvarajući se da je povređen.

— Jer si verovao, ti, prokleta životinjo, da smo toliko glupi, da nas možeš obmanuti. U Kardifu je trenutno šerif Veler. On je poslednji čovek koji bi nam dobro nabijen budelar poverio, razumeš li?

— Pa ipak sam ja taj novac izgubio — prasnu Hi.

— Naravno da si ga ti izgubio, ali Veler to ne bi mogao nikada da nasluti. Kako je onda došao na nas? Tu nešto smrdi, momci. A ovaj ovde je zagadio vazduh. Evo za tebe!

Ponovo odjeknu šamar „vandala” na obrazu čoveka iz Misurija.

— Na taj način nećete dobiti vaš novac — reče Vajat.

„Šta reče”, pomisli u sebi Mozes. „Da li stvarno misli da je moguće da ga je Hi izgubio”? Razmišljao je brzo i zaključio da ih stranac blefira.

— Reci, burazeru, šta ti zapravo zaimšljaš. Ako Hi ne dobije svoj novac, ne jamčim ti za život.

— Kako to? — odgovori Vajat. — Ako je to zaista njegov novac, on će ga dobiti. Ako to nije njegov novac neće ga dobiti — pa nastavi: — Hiljadu osam stotina!

Kao udarac čekićem lupila je po glavi braću Turpin ova cifra.

Kakva velika suma novca!

Hi nikada ne bi mogao ni približno da pogodi kolika je suma.

Do đavola, ko je izgubio toliko bogatstvo! To jedino može da bude Frederik Astor.

Sada su znali iznos izgubljenog novca.

Mozes dobaci Hieronimusu opominjući pogled, koji je govorio: ti drži jezik za zubima i prepusti sve meni.

— Slušaj, stranče, ti nas zadržavaš. Ako Hi ne dobije svoj novac natrag, čuvaj svoju kožu, jasno?

— Ne, nije mi jasno.

— Onda, slušaj! Mi smo juče u podne prodavali goveda u Glenvud Springsu.

— Sada? U januaru? — upita Vajat.

— Da, sada u januaru, jer nam je potreban novac za nov ambar. Ovaj stari je u prilično lošem stanju, to vidiš i sam.

— Da, vidim — reče Vajat praveći se i dalje priglup.

— No, eto. Postigli smo cenu od hiljadu šest stotina dolara. Lično ja sam zaključio posao sa posrednicima. Hi uvek čuva naš novac. On je imao u kožnom novčaniku još nešto preko dve stotine dolara. Je li tako, Hi?

— Da, tako je.

— Eto, stranče. Znači da je ukupno moralo biti hiljadu osamsto dolara i nekoliko centi!

— Do đavola — to... to se slaže — pretvarao se Vajat da je zbunjen.

Mozes pogleda postrance brata, a njegov pogled je ogvorio: Jesam li lukava glava?

— Momče, sada smo te ubedili i ti ništa drugo ne treba da radiš nego da vratiš novac.

— To bih i hteo, ali šerif Veler će ih predati samo vlasniku.

— Mi smo vlasnici.

— U redu, onda pođite sa mnom.

— Onda... — Mozes učuta i pogleda mračno stranca. Ovaj mu je prekinuo tok misli.

— Zar ne vidiš da smo mi kauboji? Misliš da imamo vremena da jašimo amo-tamo usred dana? Naš stari bi nas udesio. Ništa od toga. Ti ćeš podići našu lovnu i donećeš je. Možda ćemo ti dati tri ili pet dolara.

— Pet? — prasnu Geo Turpin. — Zašto si tako darežljiv, Mozes?

— Umukni, možda ću dati samo tri. Zavisi kako će se brzo vratiti.

— Ne. Ako ne dobijem moju na-

gradu od osamnaest dolara za nađen novac, ja zviždim na sve i odlazim.

— Odlaziš? Kuda? Jesi li poludeo?

— Ja hoću osamnaset dolara, inače me se ne tiče vaš novčanik.

Mozes htjede da ga ošamari još jednom ali se predomisli.

— U redu, ako budeš brz dobićeš dvanaest.

— Dvanaest? — jauknu Geo. — Ti mora da si bolestan, Mozes.

Najmlađi „vandal” munu najstarijeg u slabine tako jako da je ovaj posrnuo.

— Zatvori svoju prljavu njušku, Geo. On dobija dvanaest dolara.

— Osamnaest — reče maršal.

— Osamnaest — ol rajt, ako dođeš natrag sa lovom pre mraka.

— Držim te za reč!

— Ako on uzme novac, a ne dođe ovamo nego odjaše dalje? — upade Hi. — Njemu to da poverujemo?

— Pustićemo ga, Hi — namignu Mozes bratu. — On je pošten čovek. Ja to umem da ocenim.

Njegovo namigivanje je govorilo: ne brini momče, motrićemo na njega.

Hiljadu osam stotina dolara! To je bila sreća kakva nije lako ulazila u kuću Turpina.

Vajat, prišavši konju, napravi pokret kao da hoće da uzjaše. Onda zastade, okrete se i reče:

— Imali ste sreću!

— Zašto? — upita Džul brzo.

— Zato što ste došli sa juga, to jest sa jugozapada. Pre vas su došli ljudi sa istoka i prošli glavnom ulicom.

— To je naš novčanik — uzviknu Džul Turpin. — Mi smo došli sa Silverlona.

— Sa Silverlona, to može da bu-

de — reče Vajat mirno. — Vi ste sigurno nasred vode napravili logorsku vatru. Novčanik miriše na vatru.

Neupadljivo je posmatrao ove ljude.

Ali na licima se videla samo smetenost...

Vajat se vinu u sedlo.

Ova petorica bi najradije potrčali njegovom konju, jer su se bojali da im ne izmakne.

Maršal se iskezi, i kao uzgred reče:

— Dobro je što ćete strpljivo čekati na mene, inače bih vas izigrao. Uostalom, šerif nema taj novac. Ja sam ga...

Braća su se kao panteri bacili na njega, povukli sa konja i bacili na zaleđenu zemlju.

— Gde je novac? Izvuci ga napolje!

— Ovamo sa njim!

— Razbij mu nos, Džul — zagrme jedan.

— Ubij ga!

— Novac! Gde je no...

— Odbij! — začuo se dubok glas sa kućnog trema. Na tremu kamene kuće stajao je rančer. On podiže ruku sa štakom i zagrme:

— Hi!

— Da, gazda.

Braća Turpin zvala su oca „gazda”.

— Šta imate sa ovim čovekom?

— On je našao naš novac.

— Ja sam sve čuo — reče stari i najednom mu se pojavi lukav izraz u očima. — Ako budete ovako udarali mladića, onda će novac odneti sa sobom u pakao.

— Da, u pakao! — uzviknu Vajat i skoči. Namerno se nije branio jer je rešio da plan, koji mu je iz-

nenada pao na pamet i sprovede braću Turpin da odvede u grad.

— Pustite ga na miru! On neće zadržati novac koji nama pripada uzviknu stari.

— To nikada ne bih učinio. Jeste li vi rančer?

— Da, moj sine — uzviknu stari dostojanstveno. — Gde je novac?

— U Kardifu!

— Ipak tamo — progundā Hi.

— Ali ne kod šerifa — upade rančer.

— Zar vam izgledam tako glup? Vi imate pravo, mister Turpin. Nisam poludeo da trčim sa tolikom svotom novca pravo šerifu.

— Tačno, mladiću.

Ali podozrivi Mozes progundā:

— Kako ti je onda palo na pamet da dođeš kod nas?

Čovek iz Misurija odmah odgovori:

— Bio sam kod šerifa, ali sam mu dao prazan novčanik.

„Vandali” su se počeli smeјati i hvaliti opreznog stranca, tapšući ga po ramenu.

Stvarno su bili vandali, ti Turpini. Prvo su udarali, onda hvalili, vikali pa se smeјali. Surova i neotesana družina koja nije poštovala zakon, a kakvih je, na žalost, na dalekom zapadu bilo u to vreme priličan broj. U pokrajini niko nije znao od čega ti ljudi žive. Stado im je bilo loše a pašnjaci su izgledali kao i ranč. Samo njihovo oružje i konji bili su dobri. Zuckalo se da do njih nisu došli na pošten način.

Svuda je bilo Turpina. Bili su to prestupnici najgore vrste. Izrod društva koje je natčovečanskim naporima htelo da izgradi ovu zemlju.

— U redu, ljudi — počeo Vajat i napravi razmetljiv gest rukom. —

Ja ću doneti novac. On pripada vama. Koliko toga ćete moći njime kupiti! Na primer koliko flaša viskija!

Oči prestupnika su zaplamsale.

Maršal je znao šta radi.

— Onda moram da požurim zbog mojih osamnaest dolara! — reče Vajat i odjaha.

Hi gurnu Mozesa.

— Jesi li čuo? Čoveče, taj će sve zadržati. Pošto sada veruje da smo kavgadžije i pijanice on misli da ga može zadržati.

Mozes gurnu brata.

— Dovedi svog konja, Hi! Mi ćemo jahati za njim!

Glasno pocikajući potrčali su Turpinovi prema koralu da dovedu konje.

— Stanite! — zagrme opet glas staroga Turpina. — Jeste li polude li? Kuda ćete?

— U Kar... — Mozesov glas zamuče. Otac je u pravu. Oni ne mogu u Kardif. Najviše dva sata bi mogli da se zadrže ako hoće pravovremeno da dočekaju transport na putu za Monro. Transport zlata iz Rajfla.

— Oče, to je sigurnih hiljadu osamsto dolara!

— U poštanskim kolima je tri puta toliko — odgovori stari.

— To si već hiljadu puta poverovao, oče.

— Tišina!

— Dobro, samo mislim da je bolje imati ovih sigurnih hiljadu osamstotina, nego pet puta toliko koje možda nikada nećemo dobiti...

Gazda ranča je pobedio i stranac je sam odjahao, a njegovi sinovi su ga besno gledali.

On nije mario za to. Geo mu je

doveo njegovog konja. Turpin ga je uzjahao i otišao za strancem.

Vajat Erp namerno nije žurio tako da je ubrzo utvrdio da ga neko od Turpinovih sledi. On se okrenuo i video starog Turpina.

Sačekao je starog i kada mu se ovaj približio, osmehnuo mu se i rekao:

— No, vi sigurno želite sami da uzmete novac, mister Turpin.

— Možda.

— Ili momci imaju neki razlog zbog kog ne smeju da idu u Kardif?

Dok su razgovarali prošli su jednu milju. Braća ih više nisu mogla videti, iako su stajali pored srušenih direkta i mračnim pogledom zurili u savanu.

Stari Turpin se namršti. Razmišljao je o onome što je stranac rekao.

— Kako treba to da razumem, mister?

— Postavio sam samo jedno pitanje. Vi hoćete da me pratite?

— Tačno je, mladi prijatelju.

Dalje su jahali ne izmenivši ni jednu reč.

Kada su stigli u blizinu uspona, gde se čovek iz Misurija raspitivao za Turpinovu farmu, iznenada odjeknu pucanj.

Metak se ispred njih zabio u zaleđenu zemlju.

Bilo je jasno da onaj ko je pucao nije imao nameru da ih pogodi.

Vajat je začuđeno pogledao staroga. Na njemu se videla neobična promena. On je polegnuo uz dorata sa strane i izvukao oba revolvera. Zapravo, visio je samo u uzengija-

ma i pucao kao Indijanac na onu stranu odakle je ispaljen metak.

Bio je to rođeni bandit.

Džek Turpin trgnu dorata, okrete ga i počeo da puca postrance.

Vajat pogleda prvo njega, a onda na put.

Tamo se pojavilo više jahača sa puškama uperenim u njih. Vajat se začudi kad je među njima video i farmera, koga je to pre podne posetio.

Farmer pokaza rukom maršala.

— To je on, šerife! Uhapsite ga! Vidite i sami da je to Bulderov konj.

Šerif Veler pojavi se iza farmera. Kada je ugledao tobožnjeg kradljivca konja i u njemu prepoznao maršala Vajata Erpa naprvio je prilično glupo lice.

Vajat brzo stavi prst na usta i reče:

— Ja sam konja pozajmio od mister Buldera.

— Neka ne priča priče — progundaj ljutito rančer. — Tipu koji ide Turpinovima, a sada i jaše s jednim od njih, ne može se verovati.

— Turpin! Stvarno, gde je on?

Vajat se okrete i dade znak šerifu.

— Ja sam izgubio mog pratioca, šerife. Vi ćete biti odgovorni ako se šta njemu dogodi. On mora na svaki način da stigne sa mnom u grad.

Veler je shvatio.

— Ljudi, sve je u redu. Ja poznajem ovog čoveka. On nije konjokradica. Možemo da se vratimo.

Jedino farmer nije hteo da okrene svoga konja.

— Do đavola, ovaj čovek mi nije prijatan. Ko jaši sa Turpinom, taj...

Šerif i ljudi koji su se na brzinu

sakupili već su se udaljili, kada se iza žbunja iznenada pojavio Turpin.

Farmer je prebledeo, okrenuo svog konja i poterao ga kao da ga gone đavoli.

Glasan dubok smeh staroga Turpina još dugo ga je pratio.

Vajat pogleda staroga rančera.

— Hoćete li još uvek da jašite sa mnom, mister Turpin?

— Šta ste mislili, čoveče? Odgovaralo bi vam da sam se uplašio od nekoliko zečeva.

Lagano su poterali konje dalje.

Stari napuni napola nagriženu lulu, useknu nos prstima, a onda upita:

— Znači, vi ga poznajete?

— Koga?

— Ne postavljajte glupa pitanja, čoveče! Šerifa, naravno.

Vajat je naćuljio uši.

Kao da se u tom pitanju nazirao laki prizvuk nepoverenja? Ili čak prebacivanja?

— Naravno da ga poznajem. Ako ste pažljivo slušali moj razgovor sa vašim sinovima, onda ste morali zapaziti da sam rekao da sam kod šerifa bio i odneo mu novčanik. U stvari, prazan novčanik.

— U redu!

Turpin očigledno nije imao nečistu savest, inače ne bi jahao sa strancem u grad.

Vajat nipošto nije bio uveren da su Turpinovi podmetnuli vatru na Vokerovom ranču, ali nešto ga je držalo čvrsto uz te ljude.

— Gde stanujete? — upita stari.

— Ja nisam oдавде.

— Ali negde ste uzeli sobu. Ili, možda, i zimi spavate napolju?

Znači, stari je mislio da je i on bandit, ili u najboljem slučaju da je skitnica.

— Stanujem kod Asrama.

— Hej, tako skupo! Ovde ima i drugih konaka. Izgleda da imate de-beo novčanik.

— Debeo! Ne, ja se kartam.

A, znači kockar! Hm, od takvih ljudi se Turpin čuvao, oni su mu bili suviše prepređeni. On je bio veštiji sa kaubojima i ljudima koji su imali veze sa pašnjacima i konjima.

Pre dve decenije, kada je došao ovamo, drugačije je mislio. Tada mu je ranč bio sve. Ubrzo mu je umrla žena i ostavila pet dečaka. Od toga dana ranč je počeo da propada. Stari se propio i prestao da radi. Njegova lenjost prešla je i na sinove. Tako je ranč sve više propadao, a mladići, koji su u početku još po nešto i radili, okrenuli su se postepeno lakšem izvoru zarade.

Na primer krađi goveda, drumskom razbojništvu i napadu na poštanska kola.

Otac je postao njihov vođa. Godinama je on obećavao mladićima da će preduzeti nešto krupno.

Bićemo bogati, deco, mnogo bogati, a onda ćemo otići tamo odakle je nekada vaš otac sa vašom dragom majkom došao. Otići ćemo u Kin-si...

Stari je prećutao da se zbog mnogih krađa, koje je imao na savesti, tamo ne bi smeo ni da pojavi.

Ali to izgleda nije ni bilo važno jer im je lak život očigledno bio u krvi.

Konačno će noćas velika družina da nastupi!

Stari im je izložio plan.

Emili Parker iz Zapadne banke u Rajflu mu je javila: noćas u dvadeset i dva časa biće transportovano poštanskim kolima više sanduka

zlata iz Rajfla u Glenvud Springs. Tu će tovar preuzeti brza poštanska kola i pod jakom stražom ga preneti u Denver.

Brza poštanska kola su uvek bila dobro čuvana, jer je svako u zemlji znao da ona transportuju vredan tovar.

Za obična poštanska kola to se ne bi moglo reći.

Stari nije ni pomišljao da ne bude u određeno vreme na licu mesta. Mali izlet do Kardifa ne može ga zadržati.

Vajat je ujahao u Asramovo dvorište. Malom dečku, koji je tu posluživao, pružio je uzde zelenka.

— Hajde, Beni, odvedi zelenka mister Bulderu.

— Ol rajt, mister...

— Požuri! — prekide ga brzo Vajat.

— Kako se vi zapravo zovete? — hteo je da zna stari.

— Mak.

— Samo Mak.

— Ponekad.

— Šta znači to?

— Da li se vi uvek zovete samo Turpin? Kakav nedostatak fantazije i duha!

Turpin se nije uhvatio na lepak.

— Slušajte, ja nisam bandit!

— Ali ste, možda, kameleon koji može da menja boju po čudi — začu se jedan podrugljiv glas.

Rančer se zbunjeno osvrte i ugleda energično lice Doka Holideja.

— Ko je ovaj ovde?

— Moj prijatelj, sudija Džon Henri.

— Ah! — stari lopov najednom oseti mučninu u stomaku.

— Nemate ništa protiv, mister Turpin?

— Zašto bih imao nešto protiv?

Vrata se iznenada otvoriše.

Na njima je stajao Frederik Astor raširenih nogu. Jahačim bičem je lupkao po skupocenim čizmama od juhte.

— Opet ste ovde, Vajat Erp! Prokletstvo, mislio sam da ste napustili grad.

— Nisam, Frederik Astor! Imam još nešto da sredim ovde.

Izraz rančerovog lica se odjednom izmeni. Mrtvačko bledilo pređe preko njega, a oči se iskolačiše.

— Vajat Erp — promuca on.

Frederik Astor kao da ga je sada tek primetio.

— Gospode, kakvog partnera ste zabrali! Starog Turpina. Svako poštovanje.

Džek Turpin je već sjahao. Sada se okrenuo i hteo ponovo da uzjaše čim je primetio da je mali Ben ostavio vrata na dvorištu otvorena.

Vajat Erp ga munjevito uhvati za peš kaputa.

— Ostanite ovde!

Astor je vikao preko dvorišta.

— Korov! Gde god pogledaš ništa drugo nego korov.

— A na putu svuda čičak — odgovori oštro Džordžijanac.

Astor opsova kroz stisnute zube.

— Do đavola! Ja neću napustiti grad pre vas, Erp. Kladim se.

Rančer naglo ućuta, jer mu se čovek iz Misurija počeo približavati mrkog lica i odsečnog koraka.

— Samo nastavite Frederiče Astor! Već jednom ste o tome govorili.

Odgajivač stoke udari nogom o pod i pljunu.

— Mi ćemo još razgovarati — prasnula i odjuri odatle.

Podrugljiv Holidejev smeh ga je pratio.

Rančer zastade na sred glavne ulice i podiže šaku preteći:

— Još ćemo razgovarati!

Vajat Erp je zalupio kapiju. Kada se okrenuo, video je Turpina kako vodi konja prema kapiji. U to ga Holidej lupnu po ramenu. Kada je rančer pogledao postrance i opazio Džordžijanca on samo reče:

— Helo, sudijo!

— Moje ime je Holidej, mister. Džon Henri Holidej.

Džek Turpin stade kao ukopan.

— Holidej? Dok Holidej?

— Tačno, mister. Tako, a sada ćemo se vratiti u dvorište. Imao sam utisak da je maršalu još stalo do vašeg društva.

— Do mog društva... — Do đavola kako se ovaj zastrašujući kockar izražava! Kao da se radi o nekoj prijatnoj stvari.

Ali, čega se zapravo imao on bojati pred maršalom? Ničega! On nije ništa skrivio.

Još nije! Sutra u ovo vreme izgledalo bi znatno drugačije.

Prokletstvo, približava se zakazani čas! On mora nekako da se izvuče i da ode. Sinovi će ga čekati sa nestrpljenjem.

Nikako mu ne bi bilo lako da im obeća još jednom ovakav poduhvat.

Šta to hoće maršal od njega?

O svemu ovome je on razmišljao dok je išao pored Holideja ka pansionu.

Vajat Erp je već stajao na vratima.

— Uđite, mister Turpin. Proveš ćemo jedno prijatno veče.

— Prijatno veče! Do đavola, to je isključeno!

Holidej ga opet lupnu po ramenu.

— Igrate li?

— Pokera? Da, naravno. Ne, ne,

nemam ni pojma o kartama. Znate li da neki od nas nemaju vremena za takve stvari. Mi smo odgajivači stoke, kauboji, ljudi koji žive od svojih deset prstiju.

— Šta mi kažete?

Turpin zastade i pogleda Holideja ispitivački.

— Šta mislite?

— Uđite, Turpin — pozva ga još jednom maršal i uvuče u kuću.

Asram ih je uveo u jednu malu prostoriju pored trpezarije u kojoj nije bilo nijednog gosta.

Holidej pride žurno maršalu.

— Ženi je rdavo i ja ću se pobri-
nuti da je smestim kod lekara.

— A... — čovek iz Misurija je hteo da pita za decu.

— I ona su zbrinuta.

Holidej je pozajmio od Asrama jedna kola sa platnenim krovom i dovezao ovamo Džima i Ani i sada su deca bila pod okrivljem Asramove žene.

Asram se ponovo vratio.

— Šerif je napolju, mister Erp.

— Kasnije. Trenutno nemam vremena.

— Šta da vam donesem da popijete?

— Čaj.

Turpin napravi grimasu.

— Ja ne pijem čaj.

— Onda ga nemojte piti — reče Holidej.

Turpin je znao da mora nešto da preduzme ako hoće na vreme da stigne na zakazano mesto. Od tog mesta je trebalo da se jaše još dobar deo puta do mesta gde su namerali da izvrše napad.

— Recite, maršale... — Do đavola! On još nije mogao da shvati da stoji pred slavnim i opasnim mar-

šalom Erpom. — Recite, maršale, šta vi hoćete od mene?

— Ja sam mislio da vi hoćete nešto od mene — odgovori mu Vajat i pogleda ga nedužno.

Gospode! Stari se uplaši od pomisli da je Mozes ovog čoveka udario.

Šta će reći pronicljivi Mozes kada mu bude sve ispričao?

Došao je čas da pođe. Nestrpljivo je gundao:

— Mister Erp, vreme je da krenem.

— Bez žurbe, Turpin. Još ćete ostati.

Rančer skupi čupave obrve i duboka bora pojavi se između njih.

— Šta treba to da znači?

— Razmislite. Setićete se.

Strašna misao prođe kroz glavu staroga. On zna šta nameravamo! Kada je još jednom pogledao maršala u oči bio je gotovo ubeđen da Vajat Erp zna sve.

U grlu ga je stezalo i on sa mukom progovori:

— Vi me ipak ne možete samo tako zadržati ovde kao...

— Kao? — upita strogo čovek iz Misurija.

— Pa, zbog smešnog novčanika...

— Smešnog? Toliki novac vi nazivate smešnim? Vi mora da ste bogat čovek.

— Glupost! Reći ću vam istinu, maršale! Moji sinovi su blefirali. Oni su samo hteli da vide da li ste toliko glupi da njima predate...

Čovek iz Misurija priđe rančeru sasvim blizu i zagleda se u njegove oči.

— Vi ste jahali sa mnom, Turpin. Hteli ste da primite novac. Novac koji ne pripada ni vama ni vašim sinovima.

— Naravno da ne pripada.

— Gde je bio Hi prošle noći? Možda u Kardifu?

Rančer nije ni slutio sa kakvom napetošću maršal očekuje od njega odgovor.

— Ne. Nije bio u Kardifu — odgovori Turpin.

— Nego?

— Bio je u Katl-kriku. Jedan mladić se ženio.

— Ko?

— Jošua Kerajnen. On je Mozešov prijatelj. Njegov otac je ranije radio kod mene.

— Znači Mozes i Hi su bili na venčanju tog kauboja?

— Šta mislite? Ne dolazi u obzir da samo jedan napuni stomak na račun drugih ljudi. Mi smo svi bili tamo. Mi svuda idemo zajedno.

— No dobro. Ja ću proveriti vaš iskaz.

— Šta ima tu da se proverava?

— U porodici Turpin je laž, izgleda u krvi.

— Ne dopuštam tako nešto. Kerajnen je danas ovde jer priređuje slavlje kod Venera za one rođake koji juče nisu imali mesta u maloj kući u Katl-kriku.

Holidej je izašao iz sobe. Kada se posle deset minuta vratio, klimnuo je maršalu. On je Turpinovo tvrđenje brzo proverio. Ovog puta je stari lopov govorio istinu.

Pa ipak se u maršalu nešto protivilo da ga pusti da ode.

Zašto nisu i mladići pošli sa njim?

Zašto stari toliko žuri?

— Šerif je još uvek napolju, maršale — prekide njegove misli Džordžijanac.

— Molim vas, pozovite ga unutra.

Veler uđe, ali ostade kod vrata.

— Žao mi je šerife — izvinjavao se maršal — ali ja sam imao nešto vrlo važno da raspravim.

— Ne mari, maršale. Hteo sam samo da vam kažem da na mene ne možete da računate do ponoći. Ja moram da idem za Glenvud Springs. Jahaćemo u susret poštanskim kolima. Ona prenose tovar zl... Nativarena su nečim što se mora čuvati.

Dok Holidej je slučajno pogledao Turpina dok je šerif ovo govorio. Nije mu promaklo da se Turpin trgnuo.

Stari pođe vratima.

— Zašto toliko žurite — upita Holidej i zadrža ga.

— Pustite me, Dok — viknu Turpin. — Ja moram da obavim važan posao.

— Možda hoćete i vi da jašite u susret toj interesantnoj poštanskoj kočiji, mister Turpin?

Stari prestupnik je zurio u Džordžijanca i smeteno se spustio na stolicu.

— Poštanska kola...? — promuća on promuklo.

— Gde su vaši sinovi, Turpin? — upita ga maršal.

— Moji sinovi?...

Vajat ga zgrabi za ruku.

— Gde su oni, Turpin. Recite!

— Ja... ne znam.

— Onda ću vam ja reći. Oni su odjahali na sever, jer i njih interesuju poštanska kola koja treba da čuva šerif Veler.

Turpinova glava klonu na grudi. On možda ne bi tako brzo popustio da ga događaji u nekoliko zadnjih časova nisu već iznurili. On više nije bio mlad i nije imao više jake nerve kao nekada.

Vajat ga podiže u vis i oduze mu oružje.

— Pođite sa mnom, Džek Turpin! Odvešćete me sad tamo gde su Mozes i ostali. Ako vam padne na pamet da me odvedete dalje od mesta, vi ste gotovi.

Kao u transu izašao je stari Turpin napolje, uzjahao svog dorata i krenuo praćen maršalom, Dokom Holidejom i šerifom Velerom.

Polu milje južno od puta Rajfl—Glenvud Springs čekao je Mozes sa braćom tačno na mestu koje im je odredio gazda.

Stari je hteo da se drži po strani za vreme napada, ali ipak da bude u blizini.

Bilo je pola deset a otac još nije stigao.

— Za četrdeset pet minuta proći će poštanska kola — promrm-ljao je Hieronimus.

— Zaveži! — naredi Mozes.

Oni su čučali ispred skrovišta u kojem su bili konji i osluškivali.

Deset sati.

Sada se već uznemirio i najmlađi Turpin.

— Do đavola, gde se zadržao stari?

— On neće doći — reče Geo.

— Budi miran!

— On neće doći — ponovi Geo.

Mozes ga raspali šakom po nosu.

— Samo još jedna reč, Geo, i smr-viće te!

— Valjda se sme reći istina?

Mozes skoči i zgrabi brata za kragu.

— Ti, prokleti...

— Tišina! — opomenu ih Ed, naj-

razboritiji od braće. — Čujem topot konja.

„Vandali” su osluškivali, ne dišući.

— Stvarno, topot konja — reče Hi.

— Ali više konja — reče Mozes.

— Šta sad?

— Da kidnemo — progunda Geo.

— Ne, čekaćemo ovde.

Oni su čekali i jahači su se približavali.

Mozes je odmah prepoznao oca.

— Oče — uzviknu on.

— Žao mi je deco — procedi kroz zube stari. — Imali smo nesreću. Opet nesreću! Ja sam uleteo u ruke jednom maršalu.

Braća Turpin stajali su kao kipovi.

Šta to priča stari?

— Stvarno mi je žao — ponovi on. — Ali čovek koji nam je ispričao onu lepu priču o novčaniku bio je na žalost, Vajat Erp.

— Šta?

— Vajat Erp?

— Isključeno!

— Blef!

— Izdaja — bruhalo je među njima.

Orozi škljocnuše.

— Ruke u vis! — odjeknu rezak glas čoveka iz Misurija.

Svi su poslušali sem Mozesa. On pruži ruku ka koltu i istog trenutka ga pogode dva metka od kojih poskoči, a onda se sruši.

Pucali su i Vajat Erp i Dok Holidej.

Džordžijanac je pucao samo zato što nije bio siguran da je maršal u tami opazio opasan pokret bandita.

Mozes je zatvorio usta a da nije ni glasa pustio.

Šerif Veler je sjahao i razoružao jednog po jednog. Onda ih je vezao i poveo za Kardif.

Kada su dva prijatelja napustila šerifovu kancelariju, zaključili Holidej ironično:

— Tražili smo pet bandita. Sada sede petorica u zatvoru, čak i njihov otac. Ali to nisu oni pravi.

— Na žalost. Hajdemo do Ovena Limp po naše konje. Možda ćemo tamo nešto doznati.

— Zapravo bi trebalo prvo pogledati šta rade deca. Asramova žena mi je obećala da će se brinuti o njima, ali sigurno je sigurno.

— Slažem se.

Asramova žena im je izašla u susret.

— Sve je u redu.

Ipak su maršal i Dok želeli da vide njene male štićenike.

Džimi i An Voker ležali su u svojim krevetima i mirno spavali.

Dva prijatelja su zadovoljno izašla iz sobe.

Oven Limp ih je gledao razrokim očima.

— Vodite li vaše konje?

— Da li će vam biti pravo da tako učinimo? — upita Holidej.

— Zašto? Ja sam konjušar i moram da živim...

— Vi ćete zaraditi na onima koji dolaze posle pola noći.

— Ja...

— Jeste li zabeležili svoje prijatelje iz Katl-krika? I sve druge?

— Ko je to rekao? — proskita Limp kroz zube.

— Ja pitam! — odgovori Holidej.

— Vi? A? Ko me je tako ocrnio? Možda Asram? To njuškalo! Ili Dregger... taj ljigavac...

— Bez tih epiteta, mister — prekide ga maršal. — Dovedite konje!

— Za to imam ljude ovde — progundā Limp.

— Dobro što ste me podsetili na to: rado bih razgovarao sa Džankom.

— Sa... — Vlasnik konjušnice se zagrcnu. — On je... otišao.

— A tako, a kuda?

— Odjahao je kući.

— Tako iznenada? Gde živi on?

— Na jugu.

Holidej pripali cigaretu.

— Ima li Frederik Astor i na jugu zemlju?

— Astor? Kakve veze on ima sa tim?

— Zato što je on otpustio Džanka. Limp je bio pobeđen.

— I ja sam ga takođe izbacio.

— Zašto?

— Moja stvar.

— Varate se, Limp.

— Sve je kao začarano — jeknu Limp. — Otkako ste vi došli u grad, sve ide naopako.

— Vaš prijatelj Frederik Astor isto tako misli.

— Moj prijatelj? Astor nije moj prijatelj.

— Onda je vaš gazda!

Limp ustuknu jedan korak i ispruži ukočeno ruke kao da se brani od nečega.

— Odakle... znate... to? To je neprijatno.

— Manite se toga, Limp. To nije ni neprijatno ni tajanstveno. Nije bilo teško pogoditi da ste i vi jedan od Astorovih slugu.

— On me je prisilio jer...

— Vaša kuća je na njegovom zemljištu! Tu pesmu sam čuo od drugih stanovnika. Ol rajt! Ne tiče me se. Mene interesuje samo jedno: gde je Džanko?

Limp je jadikovao:

— Ja ništa nisam kriv. Sa tim ni-

sam imao nikakve veze. On je morao da ode pošto je Astor došao ovamo i doznao šta se dogodilo.

— Od koga je doznao?

— Od Džoja.

— Ne — začuo se crnčev grleni glas iz staje. — Masa Limp me optužuje, ali ja ćutati.

— Znači, Limp, vi ste o svemu obavestili Astora kako to sluga po dužnosti čine... Gde je Džanko?

— Pozadi.

— Gde? — zagrmе maršal.

— Ja pokazati — ponovo se javi crnac.

Holidej je ostao uz Limp a maršal je krenuo sa crncem u jednu kolibu sa alatkama. Kad su ušli u nju Džoj kresnu šibicu.

Na podu je ležao zgrčen dečak, sa unakaženim i masnicama pokrivenim licem i natečenim, zatvorenim očima. On je drhtao i hroptao.

— Ko je to učinio? — upita muklo čovek iz Misurija.

— Veliki gazda — odgovori crnac promuklo.

— Astor?

Crnac klimnu glavom.

Nekoliko minuta kasnije išli su prema Grand hotelu.

Tedi Dreger je skoro ispustio bocu koju je nosio preko hola svom gazdi.

Frederik Astor je sedeo za svojim stolom, u sredini prostorije, sa salvetom gurnutom u kragnu. Kad je ugledao maršala, klonu mu na sto ruka kojom je upravo prinosio ustima kašiku. Skočio je.

— Sada se već usuđujete da me i pri jelu uznemirujete! Slušajte vi, čoveče, ja...

— Izadite, Astor!

— Zašto? — upita rančer sada manje samouveren.

— Moram da govorim sa vama.
— Ali ne ja sa vama. Odlazite.
— Izadite, Astor, ili ću vas ja izvući napolje.

— Kako se usuđujete? — galamio je Astor. — Zavrnuću vam šiju, vi, proketo njuškalo!

Maršal ga munjevito zgrabi za kragu, okrete ga i odvuče do izlaza kao džak krompira.

Tu ga pusti.

— Hoćete sada izaći sa mnom?

Frederik Astor je stajao i dahtao, crven u licu.

— Šta ste sebi dozvolili, Erp! Potpisali ste sebi smrtnu presudu. Da, ovo je vaša smrt.

— Izadite napolje, inače ćete u roku od tri minuta izgledati kao Džanko.

— Džanko? To je, znači! Vaš došnik se požalio.

— To još nije u stanju. Dođite.

Maršal ga gurnu na trem i dalje prema šerifovoj kancelariji.

Veler je bio još tu. Zapanjeno je gledao u rančera.

— Mister Astor — ote mu se sa usana.

— Veler — zakrešta rančer — ja zahtevam od vas da ovog arogantnog i samovoljnog maršala odmah...

— Mir — prekide ga Erp gromkim glasom. — Frederiče Astor, ja vas optužujem za zlostavljanje jednog dečaka. I da se odmah razumemo, ovoga puta neće biti sudija Grejsi već sudija Hatavej. Ja ću se pobrinuti da ne nađete načina da izbegnete kaznu za ovakav nečovčan postupak. Sada se gubite.

„Kralj” Astor, kako su zvali ovog čoveka, udahnu duboko vazduh a onda viknu:

— Vajate Erpe, ne zaboravite da

sam ja gospodar ove pokrajine, a vi niste ništa drugo nego prokleti uljez.

— Napolje!

Pošto nije hteo da izađe, Holidej otvori vrata a maršal ga snažno gurnu na trem.

Vrata se otvoriše.

Astor uplašen proturi krupnu glavu kroz vrata.

— To ćete zažaliti, Erp! Kunem se da ćete gorko zažaliti!

Vrata se sa treskom zatvoriše.

— Ako još jednom dođe, sa mnom će imati posla — reče Holidej, dok je pripaljivao cigaretu.

Maršal se nije mnogo uzbuđivao zbog ovog neočekivanog događaja.

— Ko su ona petorica? — reče on zamišljeno. — Ja moram to da doznam i da ih pronađem.

Veler je, međutim, grozničavo razmišljao kako da stigne Astora i uveri ga da on sa naredbom maršala Erpa nema nikakve veze, ali da na žalost, nije mogao ništa da preduzme.

On je bio beskičmenjak.

Ali Vajat to još nije zapazio.

— Petoro ljudi je odjahalo za Kardif, a mi možda imamo samo jednog njihovog konja.

Neko je zakucao na vratima koja su vodila u dvorište.

Ljudi u kancelariji su se začudili kada su na vratima ugledali ogromnog Džoja.

— On je ovde, maršale.

— Ko?

— Kalovaj.

— Je li to čovek sa riđanom?

— Da, gazda Limp mene ne viđeti...

— Izdajica — dobaci Veler.

Holidej pogleda maršala.

— Ovo je ipak bio onaj stoti ula-

zak u šerifsku kancelariju, maršale.

— Izgleda!

Oni podoše za crncem i skrivenom stazom stigoše u dvorište iza konjušnice.

Iz kuće su doprli do njih muški glasovi. Jedan je pripadao Ovenu Limpu. Drugi čovek je imao oštar glas.

— To biti Kalovaj — došapnuo je crnac Vajatu Erpu.

Njihov razgovor nisu mogli jasno da čuju.

Vajat Erp se približi vratima iza kojih su bili Limp i stranac.

Sada je mogao dobro da ih čuje.

— To je nemoguće, Oven. Ti sve to uobražavaš.

— Ali kad ti kažem, Čarli. Ti si ceo dan prospavao. Istina je, on je u gradu sa Dokom Holidejom.

— I ti si siguran da je pitao za mene — začu se pitanje onog drugog.

— Ne direktno za tebe, ali je sasvim dovoljno što se raspitivao za tvog konja. Ti moraš što pre da se izgubiš oдавде. Rekao sam Džoju da osedla ridana.

— To je sve? Sada ću ti ja nešto reći: slučajno sam opazio kako je tvoj valjani crni dečko izašao iz dvorišta na ulicu. Ne bih se čudio kada bi ta hulja obavestila maršala.

— Džoj? Jesi li lud? Dečko je glup ko noć i nikada ne bi došao na pomisao da dovede u vezu tebe sa... Ali čekaj! Ko može da prozre šta misli ta crna protuva. Možda si ti u pravu i lopuža nas, kezeći se, šalje u pakao.

— Dođi!

— Ako nije ovde, onda si u pravu. Vajat uzmače u stranu i stade uza zid pored vrata.

I Džordžijanac se skolni u jedno

udubljenje na ulazu u staju i povuče i crnca sa sobom.

Dva bandita su izašla iz kuće.

Kalovaj je još jednom zastao na stepenicama. U tom trenutku je imao pred sobom još jedan minut života.

— Vajat Erp! Ne mogu da verujem. Baš on i baš sada. Veruješ li da ga je Gordon pozvao?

— Baš, kad bi tako i bilo — odjeknu metalan glas iz tame.

Čarli Kalovaj je reagovao kao što bi i svaki drugi bandit: podigao je kolt visoko i odmah opalio.

Ali oba metka su se zadržala u drvenom zidu kuće.

Sada ga maršal udari pesnicom ispod desnog ramena. Sledeći udarac bio je u bradu. Prestupnik se zatureta, pade na desno koleno, a revolver mu ispade iz ruke.

Ali bio je tvrd taj bandit. Levičom je potražio drugi revolver.

Kalovaj odskoči ustranu i izvuče deringer.

Vajat Erp zgrabi munjevitom brzinom desnu ruku bandita i zavrnu mu je.

Kalovaj zastenja.

Limp je jadikovao:

— Šta to treba da znači? Banditi u mom dvorištu! Doneću moju pušku i sve ću ih pobiti — rekao je i nestao u kući.

Holidej pojuri preko dvorišta i nađe se pred vratima.

Vlasnik konjušnice proturi pušku kroz prozor i počeo da puca.

— Banditi su u dvorištu. U mom dvorištu! Pucaću!

Kalovaj jezivo jauknu i sruči se ispred čoveka iz Misurija.

Dobro je gađao ubica. Kalovaj je na mestu ostao mrtav. On nije mogao nikada nikoga više da oda.

Limp je zaključao vrata.

Holidej ispali tri metka u bravu i vrata se naglo otvoriše.

Erp i Holidej jurnuše u kuću.

Vajat potrča uz stepenice i nađe se u tren oka pred vratima sobe u kojoj se Limp sakrio. Vrata su bila zaključana.

Maršal se zalete i vrata se uz tresak otvoriše.

Sa revolverom u ruci Vajat naredi:

— Izadi, Limp!

Pucanj je bio odgovor.

Za dlaku je promašio maršala i metak se zabio u vrata.

Ulaz u kuću bio je slabo osvetljen, a soba je bila potpuno mračna. Maršal je Limpu bio dobra meta, zato se Vajat baci unazad.

— Izidi, Limp!

— Nikada!

— Umrećeš!

— Momci će me osloboditi.

— Jednoga si ubio, a drugi će te se odreći.

— Idi do đavola, pseto!

— Pozdravio te je Voker!

Začula se gadna psovka.

— Treba li ja da ga okadim, maršale? — dobaci Holidej odozdo.

— Čekaćemo još deset sekundi. Ako tada ne izađe, pušiće se.

— Vi se nećete usuditi da zapalite kuću, Erp! Od drveta je. Ambari i staje isto tako, a i susedne kuće.

Vajat se pognuo sasvim uz pod i pokušavao da razazna stas bandita prema slaboj svetlosti zvezda, koja je prodirala kroz prozor.

On opazi ruku koja je čvrsto držala puščanu cev.

Podiže lagano bantlajn specijal i pažljivo povuče oroz.

Kroz sobu odjeknu pucanj.

„Kentaki rajfl” bila je izbačena iz ruku bandita Limpa.

Maršal se odmah podiže, skoči na ubicu i obori ga na zemlju.

Limp je bio tako iznenada napadnut, da je ostao ukočen od straha.

Vajat ga zgrabi i odvuče niz stepenice u dvorište.

— Evo pogledaj, Ovene Limpel! To je prvi od pet bandita. Ti si oduzeo posao krvniku i time nešto zaslužio: konopac od konoplje.

Ovena Džeramiasa Limpa je Erp doveo u zatvor.

Kada ga je Mozes Turpin ugledao, on je progundao:

— Koga je on to doveo ovamo? Limp, tog gulikožu! Izgleda da ponekad radi i nešto dobro, veliki Erp!

Oko deset časova uveče pusti ga Veler iz ćelije i odvede u kancelariju.

Bandit je buljavim očima gledao oko sebe.

Pred pisaćim stolom sedeo je maršal.

— Ovene Limpe, vaših pet prijatelja su zapalili jedan ranč na Silverlon-kriku i ubili dva čoveka.

Limp spusti glavu.

— Imate li na to šta da kažete?

Ubica je ćutao.

— Ako imate šta da kažete, ja se obavezujem da razgovaram sa sudijom Hatavejom. Možda će moći konopac da zameni doživotnom robijom.

Limp podiže glavu. Bio je, u stvari, velika kukavica. Da umre! Ne, on neće još da umre. Skoro se oženio mladom devojkom i dobio dete a sada da umre.

Ali doživotna robija. Zar je to bilo bolje? Umiranje bez kraja u kamenolomu Seskateval!

Verovatno gore nego smrt na vešalima, koja može da traje sekunda-

ma, ili možda samo jednu jedinu sekundu.

Zar nije drvodjelja Džek Halbom pričao da ta jedna sekunda traje čitavu večnost?

Halbom je već imao konopac oko vrata i kola su ispod njega bila izmaknuta. Čulo se već i pucketanje užeta, a onda je njegov prijatelj Džeri Fleming presekao užu.

Zar u tom trenutku nije prošla večnost?!

Ne, ta jedna sekunda mora da je strašnija nego čitav život proveden u kamenolomu.

— Vi hoćete da razgovarate sa sudijom? — jedva izusti on.

— Pokušaću.

— Šta treba ja da uradim?

— Ko su bili ljudi koji su zapalili Vokerov ranč?

— Ja ih ne poznanjem.

— Šerife, odvedite ga!

Veler se podiže da izvede Limpa. „To je konopac“! odzvanjalo je u mozgu prestupnika. „To je smrtna presuda za mene“.

— Mi smo jedna družina, maršale — izusti bandit stisnutih zuba.

— Dalje!

— Kalovaj je član te družine.

— Bio je za života. Pre nego što ste ga otpremili na drugi svet da ne bi mogao da govori.

— Znači već sam osumnjičen.

— Vi samo nastavite.

— Bili smo družina.

— To ste već kazali. Ko još pripada njoj?

— Šestoro ljudi.

— Šestoro? — ponovi maršal iznenađen.

— Henesi, O'Konor, Pracela, Bil Ohajo i Kalovaj.

— To je samo pet.

— Tačno.

— Šesti je on sâm — dobaci Holidej.

— Sebe nisam računao.

— Znači, sa vama je sedam? — upita polako maršal.

Bandit klimnu glavom.

— Ko je šesti čovek?

— Voker.

Da je dvojicu iz Dodža neko udario toljagom po glavi ne bi se više zaprepastili.

— Voker? Čiji ste ranč zapalili? Čiju ste ženu i šuraka ubili?

Limp klimnu glavom.

Vajat Erp prede rukom preko lica. Gospode, ovo otkriće je i za njega, naviknutog na sve, bilo iznenađenje.

— Znači Gordon Voker pripada vašoj družini?

— On je pripadao.

— Kada?

— Ranije.

Ništa drugo se nije moglo izvući iz bandita.

Pre nego što je izašao, dodade:

— Vi ćete održati reč, maršale?

— Ono što sam rekao održaću.

Veler je odveo bandita. Kada se vratio, primeti Vajat Erp da je upadljivo bleđ.

— Šta vam je?

— Ljude, koje je imenovao...

— Da?

— Ja ih sve poznajem.

Neka slutnja obuže maršala, a njegova nepoverljivost od ranije se pojača.

— Kauboji iz Loganovog bara?

Šerif klimnu glavom.

Vajat Erp kliznu sa ivice pisaćeg stola i priđe lagano prozoru.

— I onaj jednooki, znači, pripada toj družini.

Holidej slegnu ramenima. Po svom starom običaju stajao je između

vrata i prozora, naslonjen na zid i sa jednom nogom skupljenom u kolenu i vrhom poduprtim o zid.

— Možda je on samo bio blagajnik, koji je za momke jamčio.

Veler se lupi po glavi.

— To je sve bilo ugovoreno. Oni su dizali graju jer je trebalo da ih ja vidim. U stvari, oni nisu bili pijani. Čekali su samo da ja poslednji put obiđem grad i da krenu.

— Tačno tako je bilo — složi se maršal.

— Spokojno su odjahali do Silverlon-krika i zapalili ranč. Oni su imali najbolji alibi koji može bandit da ima: šerif lično bio je svedok!

— Logan je odao jataka. Verovatno nije ni on znao šta se dogodilo — razmišljao je Veler.

— Ali on je bio u prijateljstvu sa Limpom.

— Limp je došao u krčmu da podrži svoje drugove. Mikser se je uzdržao kao uvek i svuda kada mu se za to pružila prilika. Onda, kad je celi grad tražio ubicu Makoreca, ovaj je bio u njegovoj kući. Pravdao se da mu je Makorec zapretio smrću. Pri tom je on tog ubicu ucenjivao.

— Ol rajt, onda ćemo dobrog Logana naterati da progovori.

— Ali čime biste se odali da sve znate, mister Erp — reče šerif, smatrajući da treba da ih opomene.

Čovek iz Misurija podiže levu obrvu visoko.

— Vreme prolazi, šerife. Banda će i onako dosta brzo doznati da sam zatvorio Ovena Limpa. Moramo brzo da radimo.

Ali šerif Veler nije bio spreman na isti način za pravdu da radi. Mada mu je najveća želja bila da radi sa velikim maršalom, bojao se moćnog čoveka „kralja” Astora!

Taj bi, za sve što bi se sada dogodilo, mogao teško da se osveti. Po tome ga je Veler znao isuviše dobro.

Ali ko nije hteo da se bori sa maršalom, taj je morao da ode. I to mu je bilo jasno.

Zato je čovek sa perikom osedlao konja, stavio na njega svoje stvari i odjahao.

U Garfield pokrajini ga nikada više nisu videli. On se izgubio u dalekim prerijama i nenastanjenim brdima.

Maršala Erpa i Džordžijanca je ostavio da se sami bore sa palikućama sa Silverlon-krika.

☆

Vajat Erp stupi u Loganov bar.

Još na vratima je opazio dva čoveka koje je tog jutra primetio kod šanka.

Lagano je prišao šanku.

Kada ga je jednooki prepoznao, počeo je da govori glasno:

— Hej, tu je i maršal. Helo, mister Erp! Šta vas vodi meni?

Maršalu se najednom stvorio u levoj ruci bantlajn.

Loganovo lice se zgrčilo.

— Mister Erp. Ja ne razumem...

— Otvorite vrata od kuhinje, Logan!

Kiklop učini šta mu je naredio Erp.

— A sada dođite ovamo.

Logan je stao ispred šanka. Kolena su mu podrhtavala dok je zurio uplašenim buljavim okom u čoveka iz Misurija.

— Šta sam uradio, maršale?

Vajat, koji je celo vreme držao na oku dva čoveka za stolom pozadi, odgovori:

— Vi ste hulja, Logan!

— Ali...

— Vi ste krili pet ubica i paliku-
ća.

Jedna pivska čaša tresnu o pod i razbi se. Ispala je iz ruke bandita Džoni Pracela, čoveka sa mongolskim licem. Sitnim očima zurio je u visokog čoveka, za koga je Logan kazao da je Vajat Erp.

Pored Pracela sedeo je Viliam O'Konor. Njegovo uzano, konjasto lice bilo je nepomično.

Njihove ruke ležale su još na stolu.

Ali onda Pracela gurnu desnicu prema futroli.

I O'Konor u isto vreme.

Jednim udarcem maršal obori gostioničara na prljav pod.

Cev njegovog revolvera bila je upredna u desperadose.

— Ko hoće da umre neka kaže — reče on oštro.

Pracela procedi psovku kroz zube. O'Konor je sedeo ukočen, nespособan da se pokrene.

— Zbog čega moraš i ovde da me progoniš, pijanico! — uzviknu Pracela, izvuče revolver i pritisnu ga u svog druga.

Iako je maršalov metak u istom trenutku izbio kolt iz banditove ruke, njegov metak je već pogodio O'Konora.

Smrtno pogođen, mršavi bandit je pao sa svoje stolice i s treskom se stro-poštao na pod.

Drugi čovek bande bio je mrtav. Ubijen od svog druga.

Pracela je poskočio. Desnica mu je krvvarila. On se maši drugog revolvera.

— Skloni ruku, inače ćeš odmah leći pored njega!

Pracela stade. Njegova otvorena usta pokazivala su dva reda loših, žutih zuba. Stenjao je od bola i besa.

— On me je silom dovukao ovamo, taj pijanac, jer je hteo viski. Eto mu kazne!

— Tvoja je takođe tebi sigurna!

Na Pracelinom lukavom licu zaigraše mišici. On se iznenada baci na pod i ramenima otvori dvorišna vrata. Ali na vratima je stajao jedan čovek. Visok i vitak. U ispruženim rukama držao je revolvere obložene slonovačom.

— Ko je ovaj? — prosikta Pracela.

— Dok Holidej! — dobaci mu Logan, koji je još uvek ležao na podu.

— Umri, pseto! — guñdao je Pracela. U levici mu se najednom našao nož i on htede da nasrne na Džordžijanca.

Ali pre nego što je ustao, Holidej ga raspali po glavi teškim revolverom. Udarac je odjeknuo prostorijom, a Pracela odlete natrag u krčmu. Ošamućen, otetura do jednog stola, obori dve stolice i pade na kolena.

Na sve četiri klečao je na podu pored gostioničara.

Ovaj mu dobaci:

— U desnom džepu nalazi se „kloverlif“.

Ali Pracela nije bio više sposoban da to iskoristi. On najednom pade na lice i ostade nepomičan da leži na podu.

Čovek iz Misurija je čuo Loganove reči.

— Ustanite, Logan!

Ovaj poslušao.

— Dok, pretresite ga. Ako ima u džepu „kloverlif“, on je gotov.

— Kako to?

— Zato što mi tražimo ubicu koji ima „kloverlif“ — blefirao je maršal.

Logan je pozeleneo od straha.

— Maršale, ja imam jedan „kloverlif“, ali ja nisam ubica. Ja uopšte ne mogu da pucam zato što sa jednim okom ne mogu da pogodim cilj. Ja ću vam nešto predložiti. Odaću vam gde se kriju druga dvojica.

— Izdajico! — prezrivo uzviknu maršal.

Ipak je morao da prihvati ponudu, jer je postojala opasnost da mu one dve ribe pobegnu iz mreže.

— Ja nisam ubica — jadikovao je Logan. — Vi mora da ste me sa nekim zamenili. Vi ćete uvideti da pošteno mislim: vi tražite Henesija i Bila Ohaja! Ja to znam. Ali jutros vam nisam mogao ništa reći jer su bili prisutni svi četvoro...

— Potorol!

— Da, zaboravio sam Kalovaja. Čarli Kalovaja.

— Gde su Henesi i Bil Ohajo?

— Oni pripadaju družini Hanterovog ranča.

— Jesu li sada tamo?

— Ne bih mogao da se zakunem, ali...

Desperada su odvucli u zatvor. Gostioničar Logan je takođe stigao iza rešetaka, dok je mrtav bandit ostao da leži u gostionici.

Nikada ranije nije bilo u kar-difskom zatvoru toliko zatvorenika.

— Gde je šerif? — upita Vajat, kada je ušao u kancelariju sa svežnjem ključeva.

Holidej je upravo ulazio na vrata iz dvorišta.

— On je na putu.

Maršal je razumeo.

Veler je utekao iz straha pred Freedom Astorom.

Holidej je pogledao u staju i šerifovu spavaću sobu da se uveri da ga nema. Utvrdio je da je šerif otišao bez pozdrava.

— Mi ćemo i bez njega okončati ovo.

— Pođimo na Hanterov ranč! — predloži Holidej.

— Ne, Dok, voleo bih da ostanete u gradu. Zatvor je pun ljudi koji bi nas rado likvidirali kada bi bili na slobodi. U ovom gradu sigurno ima bar jedna lopuža koja bi ih oslobodila. Makar samo zato da se dodvori Astoru.

— Verujete li da se iza ovih lopuža krije Astor?

— To ne, ali on će biti na strani svakoga protiv koga sam ja.

Holidej se složi.

— Dobro, onda ja ostajem uz toplu peć dok ćete vi jahati kroz zimsku noć...

Stari Bulder je objasnio čoveku iz Misurija kako će stići do Hanterovog ranča.

On je ležao šest milja severoistočno od grada.

Ipak je maršalu bilo potrebno prilično vremena da ga pronađe jer je bio sakriven u jednoj šumovitoj dolini.

Maršal je sačekao da svane, a onda je ujahao u dvorište kroz otvorenu kapiju.

Izgledalo je da još svi spavaju. Desno, u niskoj zgradi za stanovanje bilo je tiho. Isto tako i levo, u kaubojskoj kući.

Najednom se na vratima staje pojavio čovek srednjeg rasta, tvrdih crta lica, šiljate brade, kukastog nosa i oštarih sivih očiju. Vođa bande: Efraim Henesi!

Vajat kliznu iz sedla.

— Helo, mister, kada ustaje rančer?

Čovek je oštro posmatrao pridošlicu.

— Ti si juče ujutro došao u Loganovu krčmu.

— Tačno, kauboj. Ti si bio tamo sa nekoliko momaka, i to je tačno.

Efraim Henesi klimnu glavom.

— A šta tražiš ovde?

Vajat je odmah prepoznao kauboj, iako se ovaj dan ranije vrlo brzo izgubio iz krčme, kada su naišli on i Dok Holidej.

— Tražim posao.

Desperados ga je neko vreme gledao nepoverljivo, a onda rekao:

— Niko nam više nije potreban.

— Šteta. Ja sam teksaški kauboj. Henesi je trljao bradu.

— Teksaški kauboj? Onda čekaj dok se gazda ne probudi.

— Može da potraje, a?

— Da. Ponekad ustane još pre jedanaest...

Pre jedanaest! Rančer da ustaje tako kasno! To je bilo neverovatno. Od Montane do Teksasa i od Misurija do Kalifornije sigurno nije bilo odgajivača stoke koji je ustajao posle sedam časova.

Ovaj Hanter je ustajao u jedanaest. Pa ipak mu ranč nije bio zapušten. U svakom slučaju, nije se mogao porediti sa Turpinovim rančem.

Efraim Henesi je držao „Teksasana” stalno na oku.

— Da li i nadzornik ustaje tako kasno? — raspitivao se maršal, praveći nedužno lice.

— Ne.

— Kada može sa njim da se računa?

— On ustaje u pet sati.

Maršal mirno pripali cigaru.

— Jesi li ti nadzornik?

Henesi je ćutao neko vreme, a onda klimnu glavom.

— Tja, ja sam.

— Onda mi reci gde mogu da započnem?

Efraim, koji je sada bio manje nepoverljiv, iskezi se.

— Ti si tvrda glava, Teks. Dobro, počisti staju. Rančer ima ovde sedam konja koje gleda kao oči u glavi i oni moraju dobro da se neguju.

— U redu.

Vajat povede vranca do vrata staje. Tu ga ostavi, a on uđe sa Henesijem u staju koja je još bila mračna.

Najednom se šef bande zaustavi.

— Čekaj!

Vajat takode stade, a svi mišići mu se zategoše.

— Skini opasač.

— Zašto?

— Zato što ja to želim.

— Je li i to uslov za posao, nadzorniče?

— Da — odgovori Henesi, a u glasu mu se ponovo oseti nepoverljivost.

— Žalim — reče Vajat — onda ne mogu da prihvatim.

On napravi pokret kao da hoće da izađe.

— Ne glumi, Teks. Zašto bezuslovno hoćeš da imaš uz sebe svoje pucaljke? One će ti smetati pri radu, a osim toga, ovde ti uopšte nisu potrebne.

— Revolveri mi ne smetaju jer sam navikao da ih i pri radu nosim. Teksasjanin se ne odvađa od oružja, nikada, čak ni noću.

— Mora da je to prijatna zemlja, taj Teksas.

— Za ljude sa brzom rukom je dobra.

Ubica sa Silverlon-krika se okrete i pogleda maršala ispitivački preko ramena.

— Zašto nisi tamo ostao?

Vajat se glasno nasmeja.

— Možda nisam bio dovoljno brz.

— Da, možda je to razlog — reče Henesi kreštavim glasom.

Vajat se osvrnu, jer je čuo neki šum iza sebe.

Na ulazu u staju stajao je čovek sa iks nogama i dugačkim rukama kao u gorile.

Maršal je mogao da vidi samo konture njegovog tela. Pa ipak je odmah znao da je i ovaj čovek bio dan ranije u Loganovom baru.

Znači Bil Ohajo!

Ovde ih ima obojicu. Sada bi bilo najjednostavnije kada bi mogao da ih, savlada, stavi na konje i odvuče u grad.

Ali znao je da je to neizvodljivo. Ova dvojica kauboja bili su opasni tipovi, opasniji od Ovena Limpa, O'Konora i Pracele.

Bili su to banditi najgore vrste. Ljudi čiji je hod podsećao na prikranje zveri.

Henesi je stajao ukoso prema maršalu a Bil Ohajo iza njega.

— Je li to, možda, već gazda? — upita maršal praveći se da ne zna.

— Ne — uzvрати Henesi.

— Onda neka mi ne stoji iza leđa. Teksašani to ne vole.

Henesi se namršti.

— Hej, ti si prilično osetljiv momak!

— Kada je u pitanju moja sigurnost, jesam.

— Gubi se — naredi nadzornik Bilu Ohaju.

Ali ovaj je i dalje stajao na ulazu u staju.

— Rekao sam da se gubiš!

— Zašto? — začuo se glas od koga se ježila koža.

— Zato što ja to hoću i što je on Teks koji ne voli da ima posla sa smrdljivom životinjom.

Izgleda da je tek sada gorili bilo jasno.

— Ako je tako, onda mogu da idem. Ako ti budem bio potreban, testerisaću drva — reče on i udalji se.

— Već ste počeli radove sa drvima? — upita Vajat.

— Da. Razumeš li se i u taj posao?

— Ponešto. Dugo vremena sam radio u drvarama gore u Jampi.

Ispitujući pogled nadzornika ponovo se zadržao na tobožnjem Teksašaninu.

— Onda će te gazda sigurno uzeti. Sada počisti staju. Vратиću se za četvrt sata da pogledam. Ako budem našao samo jednu slamčicu dobićeš prve batine pre nego što se ustališ u službi.

Vajat se široko nasmeja.

— O tome ćemo onda govoriti, nadzorniče. I ja volim gužvu!

Henesi ga ošinu pogledom. Dlanovi su ga zasvrbeli i on naumi da novajliju isprebija što pre da bi mu pokazao ko ovde ima pravo da govori.

Od toga nije bilo ništa. Naime, kada se posle čevrt sata vratio, bila je staja tako čista kao da ju je čistilo pet kauboj sa metlama i lopatama.

Henesi je bio pokvarenjak. Iza sebe je bacio dve prljave slamke kada je prolazio kroz staju.

Vajat je to odmah opazio. Sagnuo se brzo i podigao jednu slamku. Kad je hteo da se sagne da podigne drugu, nadzornik ga lupi pesnicom po čelu.

Zamah, kojim je čovek iz Misurija, okrenuvši se, plasirao udarac u rebra bio je tako jak da se Henesi borio za vazduh. Ali bandit pređe preko ovoga, savlada se i iskezi.

— Dobro, ovaj trik poznaješ.

— Svaki, nadzorniče. Uveravam te.

Efraim Henesi je rešio da više ne potcenjuje Teksašanina. Ovaj je bio takvog kova da kod njega nisu mogli da prođu uobičajeni vicevi. Jedino, ako bi mu protivnik bio Bil Ohajo.

Treba ga po mogućnosti odmah srediti, jer ukoliko je neki kauboj tvrdi, utoliko ga treba brže potkresati kako treba.

Najtvrdi borac družine bio je Bil Ohajo, čije je pravo ime bilo Vili- am Bejker, a bio poreklom iz Ohaja. Zato su ga ljudi na ranču zvali kratko Bil Ohajo.

— Ol rajt — reče zadovoljno Henesi. — Hajdemo sad do drvare.

Oni su napustili staju, prešli pre-

ko dvorišta i približavali se mestu odakle je dopirao zvuk testere, tamo iza ambara.

Tamo su stajala tri čoveka i testerisala stablo u velike cepanice.

Jedan od njih bio je gorila Bil Ohajo.

Henesi je nešto šapnuo Bilu, a onda ponudio čoveku iz Misurija da testerise sa Bilom.

Ubrzo Vajat primeti da „gorila” namerno gura testeru i to ga naljuti.

Iznenada kauboj ispusti dršku testere. Testera je podrhtavala i divlje odzvanjala.

— Hej, ti se rugaš sa mnom, Teks?

— povika on.

— Ti guraš! — odgovori Vajat.

Ohajo napravi pokret kao da će se okrenuti svome poslu, a onda se naglo uspravi.

— Šta si kazao?

— Kazao sam da si ti gurnuo, Ohajo.

Bandit gurnu onu dvojicu koji su stajali pored njega bezobzirno u stranu i pođe ka čoveku iz Misurija.

— Znaš li šta te sada čeka? Začepiću ti usta i ispolirati zube.

On se nasmejao zvučno, zabacivši glavu unazad, a snažnim rukama je mahao oko sebe.

— Bez sekire će biti drva za potpalu, momci. Pazite!

Sada poleteše njegove pesnice napred. On je bio snažan kao medved. To je maršal osetio, čim je prva dva zamaha izbegnu saginjanjem, a treći otvorenom pesnicom odbio.

Sa ovakvim čovekom se nije smelo rizikovati. Vajat odskoči u levo i raspali snažno desnicom Bila Ohaja u jabučicu.

Glava bandita poče da se klati. Onda je dočeka drugi udarac, koji je samo nekoliko sekundi kasnije sa druge strane odjeknuo na njegovoj glavi.

Ošamućeni bandit se nagnu, dahćući kao životinja.

— Sada pazite, momci — uzviknu on hvalisavo. — Sada nastupa Bil Ohajo!

Bandit naglo skoči i zamahnu nadlanicom, ali ruka prođe pored maršala jer je ovaj munjevito odskočio.

Ohajo je od žestine sopstvenog udarca odleteo u zamrznutu baru i led je pod njim prsnuo kao staklo.

— Prokletstvo, nisam se još zagrejavao! — progunda on, poigravajući. Stisnu pesnice i iznenada se baci na maršala. Istovremeno ispruži ruku prema maršalu. To su bila stvarno dva opasna i sa punom snagom izvedena udarca.

Telom je zakačio maršalovo rame a ruka odjeknu na njegovoj ispruženoj desnici. Sada maršal uzvratila sa dva snažna udarca po Bilovoj glavi.

Bil Ohajo prodrmusala glavu i dejstvo snažnih udaraca iščeznu.

Bio je red na čoveka iz Misurija.

Sada je bio čas da sve sredi sa dva sledeća udarca, pre nego što njegov protivnik pošalje opet neki svoj „šlager“ i možda pogodi čak i cilj.

Desna peta munjevito pogodi bandita u srce a onda Vajat izvede svoj specijalni udarac. Težak „aperkat“, izvučen duboko sa levog boka, odjeknu na prestupnikovoj bradi.

Udarac u srce presekao je dah banditu, a strašan udarac u bradu ga je obeznanio i blokirao odmah motorne nerve.

Ali on je i dalje stajao. Iako su mu se noge klatile — on je stajao.

Ruke su mu nemoćno visile, kao odsečene grane, koje se samo korom drže za stablo.

Glavu je isturio, a staklene, širom otvorene oči gledale su sa nevericom u stranog kauboja.

Maršal je stajao leđima uz ambar, a prvi, narandžasti odsjaj dana, koji se rađao, pao je na njega.

Kavgadžija se najednom onesvestio.

Vajat se već bio okrenuo, uzeo svoj kraj testere i osvrtao se da vidi ko će mu pomoći.

Henesi dade znak jednom kaubojju.

Čovek prihvati drugi kraj testere.

Prošlo je dosta vremena pre nego što se Bil Ohajo osvestio. Uspravio se stenjući, bacio iznuren pogled na „Teksa“, a onda se hramajući udaljio.

Pred verandom stare rančerske kuće stajala su dva bandita i ubice Henesi i Bil Ohajo mračno raspoloženi.

Nadzornik je gundao:

— Trebalo je da ga pokosiš.

— Brbljivče — uzviknu Bil. — Tip udara kao mustang. Mislio sam da će mi izbiti vilicu.

— Bio si suviše spor.

— Jesi li poludeo! — pobuni se Bil Ohajo. — Nikada nisam bio tako brz! Samo on je bio brži i udarac je jače i preciznije!

— Sledeći put ćeš...

— Za mene nema sledećeg puta, jer tada će me Teks ubiti. Ne, sada si ti na redu, Ef. Pesnicom se ne može izaći na kraj sa ovim čeličnim momkom.

Henesijeva levica spusti se na dršku revolvera koji je ležao u futrolji. Ubica je milovao kolt gotovo sa ljubavlju.

— Da, ja ću ga ukloniti. Nama nisu potrebni ljudi koji su jači od tebe.

— Naravno. Gazda ga još nije video. Nije nam potreban a i ne sviđa mi se.

— Ni meni. Suviše je oprezan i suviše brz.

— Jesi li već imao neki sukob sa njim u staji?

— Ne — slagao je nadzornik. — Sada prestani da brbljaš i postaraj se da ti brada što pre bude u redu. „Teksa” ćeš mi prepustiti. Kid i Beni mogu već da kopaju raku iza rančerske kuće.

Kaubojima Kidu i Benu bilo je naređeno da iskopaju rupu tri jarde dugačku i jednu i po široku.

— Po ovakvom mrazu? — upita Kid Marlov iznenađen.

Umesto odgovora, nadzornik ga pesnicom udari po nosu.

— Ol rajt, Ef, idemo odmah! Ali potrebno nam je najmanje jedan sat da to uradimo — reče Marlov kad su polazili.

— Za četvrt sata mora biti posao gotov — doviknu im Henesi.

— On je poludeo — progunda Beni Gording.

Kauboji Flep Hargrev i Džim Donaldson izadoše iz kaubojske kuće. Iza njih išao je mali Džo Hamaber, koji se nije odvajao od svog psa.

Svi su pošli do drvare.

— Stabla moraju danas biti istesterisana i iscepana — naredi Henesi i odgurnu maršala u stranu da pogleda kako je testerisao.

Vajat posrnu, ali se zadržao na nogama.

— Još jednom, Ef, pa ćeš proći kao Bil Ohajo.

Banditova levica spusti se na revolver.

Ali kolt je već bio u ruci čoveka iz Misurija. Kao divlji bumbari zujali su meci pored Henesija.

Gore na strehi napravio je dva reda rupa, kroz koje se moglo videti svetlocrveno jutarnje nebo.

— Vidiš li, Ef — počeo „Teksa”, smejući se široko — ako ne mogu da vidim nebo ja to postižem na ovaj način.

Efraim Henesi je pratio pogled svojih drugova i opazi šest rupa.

To je bilo neshvatljivo! Šest rupa na istom odstojanju.

Henesi nikada nije video čoveka koji tako brzo poteže revolver i tako brzo i tačno puca.

Nadzornik je pokazao razbijenu bocu koja je bila postavljena na jednom direku.

— To je moja meta za vežbanje, Teks, i...

Maršalova ruka spusti se munjevito na dršku revolvera, istim pokretom gurnu ga na dole i metak prođe kroz otvoreno dno futrole a da se čovek iz Misurija nije ni okrenuo.

Boca je nestala. Samo se čulo zveckanje parčadi stakla na zamrznutoj zemlji.

Nastala je grobna tišina. Ef Henesi skloni ruku sa revolvera.

„Do đavola, čovek je stvarno opasan” — prošlo mu je kroz glavu. Njemu se ništa ne može ni pesnicom ni revolverom.

Tišinu je prekinuo podrugljiv osmeh čoveka iz Ohaja.

— No, Ef! Kid i Ben su skoro gotovi. Ti moraš da požuriš!

Vajat Erp se okrete na tu stranu.

— Ako kopaju grob, Bile, treba da iskopaju tako velik da mogu stati dva čoveka.

Bil Ohajo se najednom namršti.

— Šta kažeš?

— Operi svoje dronjave uši.

— Hej, ti imaš đavolski veliku njušku, Teks.

— A ti, izgleda, još uvek imaš suviše zuba, Bile Ohajo,

Bil dodirnu klimav žut zub, a onda pogleda okrvavljene prste,

— Platićeš mi to, Teks.

— Ne uznemiravaj se. Uštedeću ti zubnog lekara, a možda i grobara.

Henesi se isprsi i pogleda maršala ljutito:

— Ko si ti? Tražiš posao kao kauboj? Čini mi se da imaš više talenta za jedan drugi posao.

Vajat nakrivi malo glavu u stranu i oštro se zagleda u njega.

— Na kakav posao to misliš, Ef Henesi?

— Za...

— Možda kao bandit ili palikuća? Oba bandita se trgoše, kao da ih je neko udario bičem.

Znači to je!

Efraim Henesi se baci u stranu, leže na zemlju i opali.

Vilijam Ohajo Bejker se takođe baci na zemlju da bi Teksa gađao sa druge strane.

Ali dva munjevita pucnja iz „bantlajna” zaustavila su obojicu.

Henesijev metak probio je obod maršalovog šešira.

Metak iz „bantlajna” našao se u levom laktu nadzornika.

Bandit je urlikao kao smrtno ranjeni grizli.

Bila Ohaja je maršal ranio u desnu ruku.

Iza ambara pojavio se jedan krupan čovek. Približavao im se teškim korakom.

U ruci je držao pušku.

Jutarnji povetarac mrsio mu je potpuno sedu kosu.

— Šta se događa ovde?

Henesijevo jaukanje se utišalo, a Bil Ohajo je klečao na zemlji i pritiskao povređenu ruku na grudi.

— Ovaj bandit ovde napao nas je
— ječao je Bil Ohajo.

Bio je to rančer. Smeten, gledao je stranca koji je još uvek držao oba revolvera u rukama.

— Ko ste vi?

— Moje ime je Erp.

— Kako?

— Erp. Vajat Erp!

Bio Ohajo je razrogačio oči i zurio u tobožnjeg Teksašanina kao da je sablast.

Henesi je takođe čuo šta je maršal rekao. Iako je trpeo jake bolove, munjevito mu je sinulo: to je maršal Erp. Gotov je!

Čovek iz Misurija gurnu oružje u futrole.

— Ustanite, Efraim Henesi i ti takođe Bile Ohajo! Optužujem vas za podmetanje vatre i dva ubistva.

Zavladala je duboka tišina na Hanter-ranču.

Vajat Erp izvadi uže iz džepa, i čvrsto zaveza ruke Henesiju.

Onda priđe Bejkeru.

Ovaj neočekivano podiže glavu i pogodi maršala ispod brade. Ošamućen od jakog udarca Erp se zanese unazad.

Bil Ohajo skoči, uzvikujući, i baci se kao životinja na maršala.

— Ubij ga! Svrši s njim! — derao se Henesi.

Ostali su stajali kao okamenjeni i gledali šta se događa.

— Ubij ga! — vikao je Henesi kao da je poludeo.

Čovek iz Misurija, savladavši nemoguć, obuhvati rukama snažan vrat bandita i počeo ga klatiti.

Bejker se branio, ali mu to nije mnogo pomoglo protiv brzine i snage kojom je čovek iz Misurija izvodio ovaj napad, koji je bio stotinu puta isproban.

Bandit leže na leđa, a maršal ga snažno udari pesnicom u desno slepo oko.

Bez svesti otkotrlja se prestupnik u zamrznutu baru, u kojoj je već bio tog jutra. Sada je i on bio vezan.

Rančer Hanter provuče ruku kroz razbarušenu kosu, a onda protrlja oči. Puška mu je od straha ispala.

— Vi ste stvarno Vajat Erp? — upita on.

— Da.

— Vi ćete uhapsiti ova dva kaubojca?

— Oni nisu nikakvi kauboji, oni su banditi.

— Zašto?

— Oni su sa Čarlijem Kalovajem, Bil O'Konorom i Džoni Pracelom zapalili Vokerov ranč i ubili Vokerovu ženu i njenog brata. Samo pučkim slučajem njegova deca su izbegla smrt.

— Ali... — zamuca rančer. — To je nemoguće! Kalovaj, O'Konor i Pracela pripadaju takođe...

— Istoj bandi — prekide ga Erp. — Ja to pouzdano znam, rančeru.

— Oni su odjahali u grad još sinoć kasno.

— Pracela se već nalazi u zavoru. O'Konor i Kalovaj su mrtvi.

— Šta? — Rančerovo lice se smrskalo. — Njegov otac je šerif u Katlikriku — promuća on.

— Može da bude, ali on je ubica. Njegov drug Pracela ga je ubio a Kalovaja je ubio Oven Limp. Oni su sami jedan drugom sudili, sami jedan drugog kaznili.

Palikuće sa Silverlon-krika nalazili su se iza rešetaka.

Mali Džimi Voker ih je sve prepoznao.

— To su ti ljudi — rekao je odmah, kada ga je maršal uveo u ćeliju, iako mu nije rekao o čemu se radi.

— To su oni, maršale, ali nedostaju još dvojica.

Nisu nedostajali. Oni su davno već ležali iza zidina groblja, gde su bandite u Kardifu sahranjivali.

Gradonačelnik se obrati maršalu, kada su se vratili u kancelariju.

— Jeste li pozvali sudiju u Rajfl, mister Erp?

— Ne.

— Zašto niste?

— Zato što će doći drugi sudija.

— Koga ste pozvali? Sumnjate da makar koji sudija bude da bi mister Astor...

— Mister Astor neće moći ništa. Sudija koji dolazi ovamo da vodi proces protiv ubica je nadležan za zapad. To je sudija Hatavej iz Santa Fea.

Kada su ljudi otišli, reče Holidej:

— Kako ćete dovesti ovamo Hataveja?

— To još ni sam ne znam. Moramo prvo da potražimo Vokera.

Holideju pade nešto na pamet. Zar ne možemo da pošaljemo telegram u Santa Fe?

— Pa da damo mogućnost poštanskom službeniku da obavesti Astora.

— Možda on to neće moći.

— Ne shvatam...

— Dođite!

Holidej pođe sa maršalom u poštu.

Poštanski službenik gledao ih je neprijatno, vodenim, umornim očima.

— A, vi ste to — pozdravi on ovu dvojicu. — Veliku prašinu ste podigli u gradu. Progutaću metlu ako „kralj” Astor proguta sve to!

Holidej je bocu brendija, koju je kupio kod Logana, stavio na šalter.

— Imate li čaše, burazeru?

— Ja ne smem da pijem na dužnosti.

— Ko govori tebi, burazeru? Mi smo žedni i ugasićemo žeđ sa najboljim brendijem.

— Zašto ste došli ovamo da pijete? Idite u krčmu.

— Tamo ima suviše zavirljivih ljudi. Osim toga, u krčmi nema dobrog pića, a ovo je prava kapljica.

Stari Remington donese čaše i gurnu ih pred njih.

Dve čaše. Treću je gurnuo u džep od pantalona i gledao kako mirisljavu tečnost nalivaju u čaše.

Holidej je sa uživanjem probao brendi.

— Odličan! Hej, stari, izvucite tu čašu iz pantalona! Razbiće se tako.

Remington odmah poslušao i gurnu čašu, gledajući pohlepno u bocu.

Holidej natoči.

Stari proguta brendi kao vodu.

Posle šeste čaše sruši se on sa stolice, leže na pod i zapeva.

Holidej pogleda bocu i reče:

— Šteta za taj dobri brendi. Tako, šta da telegrafišem sada?

Vajat zavrte glavom i upita:

— Kako ste znali da stari pije?

— Slučajno sam ga jutros video kada je izlazio iz Loganove krčme. Takav nos i oči imaju samo pijanice. Onda, šta da javim?

Holidej je bio izvrstan telegrafista. Morze je naučio pre više godina od poštanskog službenika u Pueblu, kome je spasio život.

— Javite: Sudija Hatavej u Santa Feu. Ako je Gordon Voker još tamo, povedite ga. Hitno vas očekujemo. Vajat Erp.

Džordžijanac je otkucao poziv.

Posle nekoliko minuta ga je ponovio radi sigurnosti. Onda je bocu sa preostalim brendijem gurnuo u džep i pogledao staroga koji je još uvek ležao na podu.

— Samo pevaj stara ispičuturo — reče i njih dvojica napustiše poštu.

— Ako dođe sada odgovor? — razmišljao je maršal.

— Vrat ćemo se u poštu. Ja ću se pobrinuti za novi brendi, marke Logan.

Odgovor je stigao tek predveče.

Maršal Erp, Kardif. Sudija Hatavej i Gordon Voker su krenuli pre četiri dana za Kardif. Malkolm, pomoćnik sudije.

Samo što je Vajat pročitao telegram i gurnuo ga u džep, otvorila su se vrata.

Frederik Astor stajao je na njima. Veliki i preteći.

Ljutitim pogledom prešao je preko svih njih.

— Maršale! — zagrme on. — Šta ste učinili sa Remingtonom?

— Njemu je rođendan — slaga Holidej — i pošto ga poznajemo već nekoliko godina smatrali smo za dužnost da popijemo koju čašicu sa njim. Možda i vi hoćete jednu, Astor? — on pruži rančeru bocu.

Astor je pocrveneo od besa.

— Vi nećete olako proći, ljudi, to sam vam obećao. Ovog puta se nećete izvući, kunem vam se!

— Izadite na čist vazduh — reče mu Džordžijanac, gurnuvši ga na polje.

Napolju su stajala tri čoveka. Astor je kipteo od besa.

Holidej se podrugljivo nasmeja.

Vajat Erp pogleda niz ulicu.

— Kada dolaze poštanska kola?

Astor se naglo okrete ka njemu.

— Odlazite li oдавде? — upita on iznenađeno.

— Ja očekujem dva čoveka...

— Koga?

— Gordona Vokera i sudiju Hataveja.

— Sudiju Hataveja? Vi uobražavate da će vrhovni sudija iz Santa Fea radi vas doći ovamo u Kardif?!

— Radi mene? — Vajat Erp pogleda rančera. — Ne, Frederiče Astore, ali možda mora da dođe radi vas.

Udarac je pogodio. Rančer se okrenuo na peti i posle nekoliko minuta napustio je grad na svom kulašu. Očigledno nije želeo da se sretne sa sudijom zbog zlostavljanja Džanka.

Prošao je još dan i po.

Onda su stigli. Ne poštanskim kolima nego na konjima.

Voker pepeljast u licu i mračnog pogleda. On je već bio na ranču i našao poginule.

Dva jahača su se zaustavila pred šerifovom kancelarijom.

Vajat Erp ih je dočekao.

Rančer, krupan i snažan čovek, nije sjahao.

— Deca? — izusti on promenjenim glasom. — Ja nisam njihove... njihove leševe našao!

— Oni su preko u Asramovom pansionu, mister Voker.

— Živi?

— Živi i zdravi.

Tek sada kliznu rančer krutim umornim pokretom. Tromim pokretom pokaza na svog pratioca, sa svetlim brkovima. Bio je odeven u crno zimsko odelo.

— To je sudija Hatavej.

I sudija je sjahao.

— Gordon Voker i ja smo stari prijatelji — odmah je objasnio. — Potražio me je radi stvari koju je, izgleda, u međuvremenu protivna strana rešila na najbrutalniji način.

Svi su ušli u šerifovu kancelariju.

Vajat im predstavi Doka Holideja i ispriča im šta se tu sve dogodilo i odigralo.

— Onda ih sve imate — reče oštro rančer.

Vajat ga pogleda ispitivački.

— A vi, mister Voker, nemate ništa da kažete?

— Ja. Imam, ali to je zbilja malo. Mi smo bili zajedno u ratu. Henesi, O'Konor, Pracela, Viliam „Ohajo” Bejker, Oven Limp i Čarli Kalovaj. Više godina smo drugovali. Posle rata sam se odvojio od njih, jer mi se nije dopadalo to što su radili.

— Postali su banditi?

Rančer klimnu glavom.

— Od tog vremena oni su me šikanirali i stvarali nevolje. Iz dana u dan je njihov pritisak bio sve jači da učestvujem u njihovim poslovima. Bio im je potreban dobar strelac. Dobar strelac puškom. Ali nisu imali sreću sa mnom. Moja sestra se odselila u grad jer se nije slagala sa mojom ženom. Od tada su dolazili gotovo svakog dana. Onda je došao dan kada su počeli da mi prete revolverom. Ja sam ih primao sa podsmehom. Ali kada je Pracela pokazao na moju ženu i rekao: „Ja ću ubiti nju, ako ne priđeš nama” — ja sam se uplašio i odjahao u Santa Fe da razgovaram sa sudijom Hatavejom.

— Zašto se niste obratili šerifu i gradonačelniku!?

Voker se gorko nasmeja.

— Njima? Ne. Doduše, Veler nije rđav čovek, ali i on se boji čoveka pred kojim svi puze u ovoj proklesoj pokrajini, „kralja” Astora.

— Zar niste mogli da zatražite pomoć protiv bande baš od moćnog Frederika Astora?

Voker odmahnu glavom.

— Astor ne pomaže nikom. Naprotiv, njemu odgovara ako se mali kasape. On se umeša u borbu samo ako ga neko uznemiruje u njegovoj pokrajini.

Vrhovni sudija Hatavej vodio je proces.

Palikuće i ubice sa Silverlon-kri-ka dobili su zaslužene kazne.

Isto tako i braća Turpin.

Frederik Astor je morao da plati visoku novčanu kaznu zbog zlostavljanja sluge Džanka.

Gordon Voker živeo je sa svojom decom i sestrom na novom ranču, koji je podigao uz pomoć Limpovog crnog sluge Džoja i Džanka.

Dva prijatelja iz Dodža konačno su okrenuli konje na jug da bi kod Lafajeta skrenuli na istok i nastavili put ka dalekom zavičaju na reci Arkanzas.

KRAJ

Dnevnik Nejta Čempiona

Prošle su godine divlje zlatne groznice i mnogi iz reke ljudi koja je krenula na Divlji zapad nastanili su se na zemlji koja im se dopala i počeli je obrađivati. Nesuđeni kopači zlata postali su farmeri. Malo po malo zauzeta je najbolja i najplodnija zemlja divlje prerijske livade bile su preorane i pretvorene u njive. Baš tada su iz Teksasa krenuli na zapad i sever ogromna stada bezbrojnih goveda. Njihovim vlasnicima bile su potrebne prostrane livade za pašnjake. Ali zemlja je već bila posednuta. Zato su „stočni baroni” slali ispred sebe bande plaćenih ubica da pobiju farmere, spalje njihove zgrade, oteraju ih sa zemlje i da njihove opet pretvore u pašnjake i pripreme ih za dolazak velikih rančera. Ipak, ove plaćene ubice nisu uvek uspeva-

le da pobiju ili zaplaše i najure poštene i vredne zemljoradnike. Bilo je ljudi koji su se odlučno suprostavljali nasilju.

Aprila 1892. godine specijalni voz sastavljen od tri stočna vagona, u kojima su bili konji, i jednog putničkog vagona u kome je sedelo 55 ljudi, stigao je u Kasper. Bio je to zaista neobičan voz i biće još takvih ovde, na Divljem zapadu. U vagonu je sedeo bivši major Volkat koji je svoje vojničko iskustvo stavio u službu terora, ubijanja i uništavanja imovine mirnih i nevinih ljudi. Njegovu bandu je sačinjavao 55 najkrvoločnijih teksaških razbijača i revolveraša, najgori ološ je za novac bio u stanju da učini sve.

„Stočni baroni” su Volkatu dali krvav zadatak. Na njihov zahtev trebalo je ova banda da po-

bije oko sedamdeset mirnih i uglednih farmera. Kad nestanu svi sa „spiska osuđenih na smrt“, područje severnog Vajominga će se opet pretvoriti u ogromne pašnjake. Tada će veliki rančeri poslati u te krajeve svoja ogromna stada.

Najgore i najžalosnije je bilo to, što su za ovu akciju znali svi. Znali su i prestavnici u Kongresu pa i sam guverner. Znala je to i vojska koja je ovim plaćenicima pozajmila vagone. Svi su znali i svi su čekali šta će se dogoditi. Jedini koji o ovome nisu ništa znali bili su oni o čijim životima radilo.

Niko od farmera nije ni slutio šta im se sprema. Smrt se polako približavala njihovim domovima, a oni su mirno radili svoje svakodnevne poslove. Banda koja je na konjima krenula iz Kaspera naišla je posle dva dana jahanja na malu farmu koja je pripadala Nejtju Čempionu. On i njegov prijatelj Nik Rej bili su na farmi koju je rano ujutru opkolila banda.

Ne sluteći ništa Nik je pošao u štalu. Banditi su iznenada na nje ga otvorili vatru i teško ga ranili u grudi. Pokušao je da se odvuče do kuće ali nije uspeo. Izgubio je svest.

Nejt je pogledao napolje i odmah mu je bilo jasno o čemu se radi. Zgrabio je svoje dve puške i dva revolvera, otvorio vrata i prema štali i u okolno žbunje ispucao sve metke iz pušaka i jednog revolvera. Sa drugim revolverom u ruci potrčao je prema Niku, zgrabio ga i dok ga je jed-

nom rukom vukao prema kući, drugom je pucao. Uspeo je da Nika uvuče u kuću i onda je pokušao da zaustavi krv koja je tekla iz rane na njegovim grudima.

— Uspeli smo, Nik! — rekao je Nejt, ali ga Nik nije čuo.

Brzo je ponovo napunio puške i revolvere, a za to vreme su banditi neprekidno pucali u prozore i vrata. Pucnjava odjednom prestade.

— Predaj se, Čempione. Nemaš nikakvih izgleda. Izadi! — vikali su za to vreme banditi sigurni da će sa njim lako izaći na kraj.

Polako je podigao glavu i kroz prozor ugledao jednu priliku na vratima štale. Pažljivo je nanišanio i opalio. Prilika iščeze sa vrata. Sada su banditi znali kakav je njegov odgovor i počeli su žestoko pucati, tako da je po zidovima kuće lupalo kao da pada grad.

Sa svoja dva kolta i dve vinčesterke skakao je od jednog prozora do drugog, nišanio i pucao. Povremeno bi prišao Niku da vidi kako mu je. Ovaj je ležao bez svesti i njegov se život polako gasio.

— Eh, Nik. Šteta što nisi sa mnom. Pokazali bismo im kako se farmeri bore — govorio mu je, mada ga ovaj nije mogao čuti.

Njegov otpor je dovodio napadače do besa, nisu ni sanjali da će jedan čovek pružiti ovakav otpor pedesetorici ljudi naoružanih do zuba. A Nejt? On je dobro znao kakva ga sudbina očekuje. Njegov najbliži sused Džek Fleg bio je tako daleko da ovu pucnjavu nije mogao čuti. Ipak, nadao se da će možda neko naići ili

da će on uspeti da se izvuče i da tako obavesti ostale o bandi koja je krenula kroz njihov kraj u nameri da uništi sve ispred sebe. Možda će njegovi prijatelji, ako se on ovde bude održao, ipak nekako saznati za dolazak ove bande.

Dok se bori na život i smrt, on je radio jedan neobičan posao. Zeleo je da na nekakav način ostavi ljudima poruku o tome kako su se stvari razvijale od početka napada. Slutio je da se živ neće odavde izvući. Zato je u svoj mali notes kratkim rečenicama zapisao sve što se događalo.

Odjednom je iza štale ugledao dim. Pomislio je da su napadači zapalili štalu. Međutim, oni su samo zapalili malo sena da bi se ugrijali, jer je bilo još prilično hladno.

Znao je da je pogodio njih nekoliko. Koliko, to nije znao. Nije znao ni koliko ih svega ima, samo znao je da ih ima mnogo. Uglavnom, gađao je tako dobro da se napadači nisu usudili da krenu na juriš, mada je znao da bi ga tako mogli sasvim lako i brzo uništiti.

Odjednom je u daljini ugledao kola i jednog konjanika. Bio je to njegov prijatelj i sused Džek Fleg, a na kolima se nalazio njegov posinak. Mada ih nije prepoznao, sav je pretrnuo od straha kada je ugledao poturu koju su banditi poslali za njim. Ali, potera ih nije uhvatila. Flegovi konji su bili sveži, pa su uspeli da im umaknu.

Sada se Neit nadao da će pomoć ipak stići na vreme. Me-

đutim, kada su se ljudi iz potere vratili besni zbog neuspeha, kiša metaka je ponovo zasula njegovu kuću. Video je da im se žuri da završe sa njim i da krenu dalje. Zatim Nejt primeti kako se iza štale diže veliki oblak dima. Znao je šta su naumili i nije se prevario. Malo kasnije banditi su pred kuću dogurali velika kola puna sena i suve borovine koja je gorjela. Zaklonjeni debelim daskama gurali su kola prema kući. Ostali su za to vreme neumorno pucali u prozore i u vrata. Vetar je nosio dim prema kući i to mu je smetalo da bolje nišani. Zatim su kola udarila o kuću i zidove i krov je zahvatio plamen.

Nejt je legao na pod i čekao pogodan trenutak da pokuša da se probije. Notes sa svojim beleškama stavio je u nedra, a zatim iskočio iz kuće koja je buktala i poleteo prema potoku i šumarku iza kuće. Zbog dima ga nisu dobro videli i uspeo bi da im umakne da se baš u tom šumarku nije smestio pet revolvera koji ga obasushe mecima iz neposredne blizine.

Ipak je umro zadovoljan što je uspeo da ostalim farmerima da znak za uzbunu.

Šerif sa desetak novih pomoćnika preko dvesta naoružanih jahača je već sutradan napao bandu. Banditi iznenađeni i opkoljeni nisu pružili veliki otpor i predali su se bez mnogo borbe. Njima je suđeno i svi su dobili ono što su zaslužili.

Mali notes u koji je Neit Čampion zapisao šta se događalo od početka napada, nađen je kod

njega posle njegove smrti. Te su beleške postale istorija i od reči do reči su objavljene u denverskim novinama.

„Napadači su pogodili Nika — pisao je on —, ali on je još živ. Prošlo je dva sata od kako je počeo napad.

Pucnjava još traje. Ima ih svuda oko kuće. S vremena na vreme meci lupaju po kući kao grad. Na mene pucaju iz štale, od reke i iza kuće.

Nik je umro. Vidim dim kod štale. Možda su je zapalili.

Video sam u daljini jednog čoveka na kolima i drugog na konju. Pucali su na njih, ali su oni poterali konje. Mnogo ljudi na konjima je za njima. Ne znam da li su ih uhvatili. Dok je tu bio metež ja sam više pucao. Mislim da sam neke pogodio.

Prema meni pucaju žestoko. Mislim da će pokušati da zapale kuću jer im se sada žuri. Ako živ

dočekam noć, pokušaću da im umaknem.

Još nije noć. Zapaljena kola su gurnuli na kuću. Kuća je u plamenu. Zbogom, momci, ako vas više ne vidim. Natran D. Čempion.”

Kratka i strašna hronika hrabrosti čoveka koga su posle završetka poslednje rečenice izrešetalii mecima.

Nejt Čempion je tako u toku jednog dana postao legendarna ličnost američkog Divljeg zapada. Njegova borba za prava maloposjednika, takozvanih „ognjištara”, ušla je i u pesmu. Ona je učinila da su se mali farmeri počeli udruživati kako bi sa oružjem u ruci štitili svoja prava koja su i posle ovoga, još mnogo puta bila ugrožavana.

Čempionov kratki dnevnik učinio je više nego hiljade agitatora.

K r a j

Od dosada izašlih brojeva Crtanih romana čitaoci mogu dobiti niže navedene sveske ako uplate na ček račun br. 657-1-155. NIP „Forum“ Novi Sad, po 1.— din. po svesci do broja 189 a od broja 190 po 2.— din po svesci.

1. Divlji vetar	81. Uzvodno od Kalgarija
2. Tajanstveni došljak	82. Misterija u rudniku
3. Bitka za ranč	88. Zlato Ontarija
4. Napad iz svemira	91. Zamka
5. Okean gorl	93. Srebrno sedlo
6. Zamka za ubice	94. Sin poglavice
7. Crna lisica	95. Krv i zlato
8. Klopka	96. Dvostruka klopka
9. Zlato apača	97. Dinamitaši
10. Obračun u Teksasu	98. Noću se puca
11. Beli poglavica	99. Maskirani jahač
12. Posao za Karsona	100. Karson na fragu
41. Kolorado Kid	101. Grad bezakonja
42. Osvetnici	102. Rat Dejvi Kroketa
44. Potera	103. Kanzas deli pravdu
45. Crni jahač	104. Kidnaperi
46. Avelinjski grad	105. Karson i vrač
47. Pacifik ekspres	106. Konjokradice
48. Zlatni ekser	107. Patrola na Pekosu
49. Roj Renk i provainci	108. Stranac u sedlu
50. Poslednji od Džemsovi	109. Pobuna u Meksiku
51. Daltoni dolaze	110. Dejvi Kroketa i pirati
73. Miran grad	111. Kanzas protiv Samsona
74. Napad na voz	112. Mrabri narednik
75. Na ratnoj stazi	113. Napad na banku
76. Požar na jugu	114. Siljuksi napadaju
77. Pustinjski saputnici	115. Po cenu života
78. Komančerosi	116. Jahač iz Arizone
79. Bitka za Dakotu	117. Fantom visokih brda
80. Šerif bez značke	

Pišite nam!

**Odgovore
na vaša
pisma
naći ćete
u**

PANORAMI

**Uz reku
Misuri**

CENA
2
DIN

**VELIKA NAGRADNA IGRA
SA „CRTANIM ROMANIMA” U
SJEDINJENE DRŽAVE!**

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik:
SVETOZAR TOMIĆ. Kreacija i izbor: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata: na 3 meseca
18 dinara, na 6 meseci 36 dinara, na jednu godinu 72 dinara. Za inostranstvo cene
su dvostruke. Uplatu vršiti na tekući račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.

AVGUST 1970.